

BUEJAGT

LÆREBOG TIL BUEJAGTPRØVEN

Foreningen af Danske Buejægere.

BUEJAGT

Lærebog til buejagtprøven

Foreningen af Danske Buejægere

ISBN 978-87-975024-1-9

Buejagt - Lærebog til buejagtprøven
Copyright © Foreningen af Danske Buejægere 2024
Forbehold for senere ændringer i lovgivning og bekendtgørelser

Redaktør: Morten Kargo
Redaktion: Birger Olsen, Morten Kargo

Tekster: Bjarne Elkjær, Bjarne Olsen, David Hauge, Lars Knudsen, Morten Kargo
Faglig korrektur: Jørgen Haller, Martin Bjerger Jensen
Grammatisk korrektur: Denker Media

Forsidefoto: Naturfoto: Michael Sand, Studiefoto: Søren Hjelm Larsen, Photoshop: HDsign v. Rene Høj

Studiefotos: Søren Hjelm Larsen, Dyrefotos: Poul Nørgaard Østerby, Morten Kargo, Anatomifotos: Bengt O. Röken,
Øvrige fotos: Claus Bo Hansen, Kirsten Andersen, Thomas Lindy Nissen

Buegrej udlånt af Pamhule Jagt & Buegrej

Grafisk opsætning: HDsign v. Rene Høj

Forord

Buejagt er en spændende jagtform, der stiller store krav til jægeren. For at få tilladelse til at udøve buejagt skal man deltage i et buejagtkursus og efterfølgende bestå buejagtprøven.

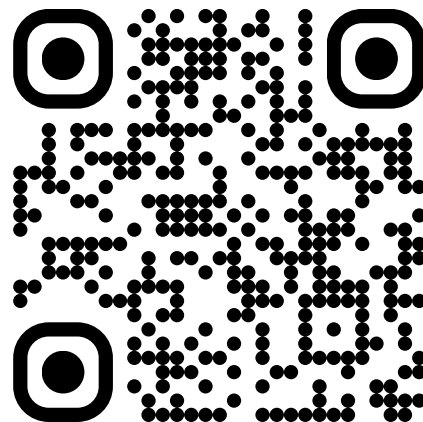
Buejagt – Lærebog til buejagtprøven indeholder det pensum, du skal bruge både til buejagtkurset og den efterfølgende buejagtprøve. Appendix indeholder en opsummering af den vigtigste lovgivning, man skal kende som buejæger, jouletabel, anatomibilleder mv. I afsnittet Uden for pensum findes uddybende materiale, som vedrører buejagt.

På www.buejagtproeven.dk kan hentes yderligere viden og inspiration – i form af lovgivning, litteratur, film og en quiz – så du kan øve dig til buejagtprøven. Der findes også et stort kartotek med anatomibilleder af både danske og udenlandske vildtarter mv.

Målgruppen er både aspiranter til buejagtprøven og buejægere.

Træk og slip!

www.buejagtproeven.dk

Indhold

<u>Forord</u>	3	<u>På jagt</u>	32
<u>Sådan bliver du buejæger</u>	6	Pilens virkning	32
Buejagtkursus	6	Etik	32
Buejagtprøve	6	Sikkerhed	33
Brug lokalforeningerne	7	Skudvinkler, skudafstand m.m.	34
<u>Buetyper</u>	7	De store vildtarter	38
Langbue	8	<u>Efter skuddet er afgivet</u>	40
Recurvebue	9	Træffets lyd	41
Compoundbue	10	Dyrets reaktioner	41
Tilbehør til compoundbue	11	Skudtegn	42
Tilbehør til buejægeren	16	Jagt på sociale medier	42
<u>Pile</u>	19	<u>Jagtformer</u>	44
Skiftet	19	Anstandsagt	44
Spidser	20	Trykagt	45
Faner	22	Pyrsgagt	45
Nocker	23	Lokkeagt	46
<u>Opbevaring, transport og vedligehold</u>	24	Jagt på flyvende vildt	46
<u>Træning</u>	26	<u>Uden for pensum</u>	48
Skydetræning	27	De fire b'er	48
Skydeteknik	28	Camouflage	49
Ballistik	31		

<u>Trimning af buen</u>	54
Grundindstilling af buen	54
Trimning af pilene	55
Trimning af montageudstyr	55
Papirtest	56
Avanceret trimning	56
<u>Pilebygning</u>	58
Udstyr	58
Fremgangsmåde	58
Tip til feinschmeckeren	60
<u>Appendix</u>	62
Lovmæssige krav til bue og pil	62
Beregning af pilens energi	62
Beregning af F.O.C.	62
Eftersøgning af påskudt vildt	62
Regulering med bue og pil	63
Skydetårn og -stige	63
Kunstigt skjul	63
<u>Jouletabel</u>	64
<u>Anatomibilleder</u>	66
<u>Referencer</u>	70
<u>Tak</u>	70

Sådan bliver du buejæger

For at blive buejæger skal du først have bestået den almindelige jagtprøve. Derefter kan du tilmelde dig et buejagtkursus hos en godkendt buejagtkursuslærer, og når kurset er gennemført, kan du tilmelde dig buejagtprøven, med den buetype, du ønsker at bruge til jagt.

Efter bestået buejagtprøve vil du få en påtegning i dit jagttegn med *Buejagt tilladt* og buetypen tilladelsen gælder til. Når du har bestået teoriprøven, kan du tilmelde dig den praktiske prøve med andre buetyper.

Buejagttagnet er gyldigt i 5 år, hvorefter du skal forny den praktiske prøve.

BUEJAGTKURSUS

På kurset undervises der både i teori og praksis. Du skal medbringe bue og pile, der er opsat og trimmet, så buen passer til dig. Det er vigtigt, du på forhånd er fortrolig med betjening af buen for at få det fulde udbytte af kurset.

Den teoretiske del indeholder emner som anatomi, sikkerhed, skudafstande og skudvinkler, skudtegn og brug af schweiss-hund, regler for skydestiger/tårne, lovkrav til pile og jagtspidser, gennemgang af buegrej og beregning af pilens energi. Herudover berøres emner som etik, jagtformer og vildtets reaktionsmønstre.

Den praktiske del består af skud til forskellige vildtskiver, skud fra forskellige afstande, skydestillinger og skudvinkler, herunder skud fra tårn samt skud til anatomiskiver.

Oversigt over kurser findes på www.buejagtproeven.dk

BUEJAGTPRØVE

Efter gennemført kursus kan du tilmelde dig buejagtprøven på "Mit jagttegn".

Buejagtprøven består af en teoretisk og en praktisk del. Den teoretiske prøve består af 20 spørgsmål, hvoraf min. 18 skal være rigtige.

Under den praktiske prøve skal du benytte bue og pil, der opfylder kravene til jagt på råvildt. Der skal afgives skud til 6 rådyr-skiver, der står med forskellige afstande fra 11 til 24 m. Min. 5 pile skal ramme i træfområdet, og du skal demonstrere sikkerhedsmæssig korrekt håndtering af bue og pil.

Vær opmærksom på, at der ikke må stilles på sigtet under prøven, ud over en evt. korrigering for fejlindstilling efter første skud. Har du sigte med indbygget afstandsmåler, skal afstandsmåleren tildækkes.

Du kan læse mere om buejagtprøven på "Mit jagttegn".

BRUG LOKALFORENINGERNE

Start i en lokalforening før du anskaffer dig udstyr. Her kan du ofte prøve forskellige buer, og få råd og vejledning til, hvordan du bedst kommer i gang, og hvilke forhandlere der er lokalt. Bueudstyr skal tilpasses personligt, så det er vigtigt at finde en forhandler med speciale i bueudstyr, der kan hjælpe med opsætning.

Lokalforeninger rundt om i landet tilbyder løbende skydetræning og konkurrencer i jagt- og feltskydning, hvor buejægere kan teste egne evner og blive endnu bedre bueskytter. Disse skydninger foregår ofte under jagtrelevante forhold. Ved deltagelse er der oplagt mulighed for, at buejægere kan stifte bekendtskab med skydning til mål fra forskellige afstande og et bredt udvalg af vinkler. Skydningerne såvel som omgivelserne er i udstrakt grad lagt an på at minde om decideret jagt.

Buetyper

Der findes 3 forskellige buetyper, der må bruges til jagt i Danmark: compoundbue, recurvebue og langbue.

Compoundbuen er den mest anvendte buetype til jagt og klart den letteste at starte med. De fleste kan lære at håndtere og ramme med en compoundbue på få dage. De traditionelle buer (lang- og recurvebue) kræver meget træning, ofte år, før man kan bestå bueprøven og få tilladelse til at anvende dem til jagt.

Alle buer fungerer efter samme princip. Det vil sige, at den ener-

gi du tilføjer ved at trække i strengen overføres til pilen. En bue må derfor ikke tørskydes, dvs. skydes uden pil på strengen, da dette i værste fald kan medføre ulykker, der kan skade skytten eller risikere at give skader på buen, så den ikke længere er sikker at skyde med, også selvom man ikke kan se nogen skader med det blotte øje.

At affyre en for let pil svarer til at lave et tørskud. Producenterne skriver ofte i manualen, hvilket krav der er til mindste pilevægt.

LANGBUE

Oprindeligt blev langbuer lavet i mandslængde, men udviklingen har gjort, at de i dag kan være helt ned til omkring 147 cm (58 tommer) lange. Fra at være lavet af et stykke træ, kan de nu fås i moderne materialer som laminat af træ og glasfiber eller carbon, hvormed langbuens effektivitet er øget ganske betragteligt. Langbuer laves også med et lille svaj på benene og kaldes i det tilfælde for en hybrid, selvom der stadig er tale om en langbue.

Buen laves som one-piece eller take down med en lav vægt på 600-800 gram. Lyden fra strengen ved skud er svag, da strengen kun har kontakt med buen i enderne af buebenene. Lyden kan dæmpes yderligere med catwhiskers og gummidæmpere. Med udviklingen har man næsten fjernet den kraftige rekyl som buerne tidligere var kendt for. Rekylen kan desuden reduceres, hvis der skydes med lidt bøjet buearm.

Langbuen kræver kun lidt vedligeholdelse, men fordrer til gengæld stor træningsindsats, hvis man skal gå på jagt med den. På en langbue er det vigtigt, at streng højde og nockpunkt altid er det samme. Langbuen har ikke noget sigte, så skydningen er enten instinktiv eller med gap, hvor man bruger pilespiden som sigte. Skyder man med gap, skal der trænes meget i helt rutinemæssigt at kende den lille afstand mellem målet og pilespiden, som er det såkaldte gap.

Langbuen kræver brug af fingerlap eller skydehandske og bør afstreges efter brug.

RECURVEBUE

Recurvebuen, også kaldet den olympiske bue, stammer oprindeligt fra Asien, hvor den blev lavet i horn. Buebenene krummer fremad, og strengen rører ved buens ben. Recurvebuer varierer meget i længde og kan være alt fra 130-175 cm (50-70 tommer) lange. Buetyper kan være lavet som one-piece eller take down. En take down fylder som adskilt stort set ikke mere i længden end pilene. Buen kan være lavet af både træ, laminat eller carbon. Pga. benenes form kaster buen kraftigt og støjende, hvis den ikke er dæmpet, men strengen kan monteres med catwhiskers eller gummidæmpere, ligesom en finjustering af strengehøjden vil dæmpe støjen meget.

Recurvebuen kræver kun lidt vedligeholdelse. Den kan ofte udstyres med pilekogger, stabilisator, sigte og pilehylde. Buens konstruktion giver lette pile stor hastighed og præsterer derfor også fladere pilebane.

Recurvebue uden sigte skydes instinktivt eller med gap ligesom langbuen, kræver brug af fingerlap eller skydehandske og bør afstreges efter brug.

COMPOUNDBUE

Compoundbuen er den sidst udviklede buetype og langt mere moderne end både langbue og recurvebue. Buetyper blev udviklet i USA i slutningen af 1960'erne, mens vi i Danmark begyndte at se den nuværende form af compoundbue i løbet af 1980'erne.

Compoundbuen består af en håndsektion, bueben og buehjul.

Compoundbuen er den hyppigst anvendte buetype til jagt. Jagtbuer fås fra 40 til 80 pund (lbs), men de mest gængse er 60 og 70 punds buer.

Som tommelfingerregel skal pilen til en compoundbue min. veje 5 grain x buens trækvægt for at undgå skader på buen. Dvs. pilen til en 60 henholdsvis 70 punds bue skal min. veje:

- $60 \times 5 = 300$ gr. (19,5 g)
- $70 \times 5 = 350$ gr. (23 g)

En standard-jagtpil overholder således anbefalingen.

HÅNDSEKTION (RISER)

Håndsektionen er typisk lavet af aluminium eller magnesium. Mest anvendt er 6061 aluminium legering, som også er kendt fra flyindustrien. Noget af det sidste nye er jagtbuer, hvor håndsektionen er lavet af carbon. Håndsektionens geometri og design varierer fra producent til producent, men overordnet kan håndsektionen inddeles i tre geometrier:

- reflex.
- straight.
- deflex.

På en reflex håndsektion er buegrebet placeret bagved håndsektionens centerlinje, mens det på en deflex er placeret foran centerlinjen. De fleste jagtbuer bliver produceret med reflex geometri, da pilens udgangshastighed er højere på denne type buer, fordi pilen accelereres over en relativt større del af træklængden, idet håndgrebet er trukket bagud mod strengens hvileposition.

En typisk reflex jagtbue har en streng højde på $5\frac{3}{4}$ " – $6\frac{1}{2}$ ". Jo lavere streng højden er, des mere følsom er buen overfor vrid i buegrebet, og der er mindre plads til jakkeærmet. En deflex bue kan have helt op til 9 tommer streng højde.

BUEBENENE (LIMBS)

I forlængelse af håndsektionen sidder buebenene. Når buen spændes, bliver buebenene trukket bagud eller nedad/opad og opbygger derved energi, som frigives til pilen, når denne slippes. Buebenene er typisk fremstillet af kompositmateriale, der bliver støbt på samme måde som glasfiber. Inden for de sidste år er der sket en stor udvikling inden for design og geometri på bueben, så benene på de nyeste jagtbuer er ekstremt effektive og næsten rekylfri.

Trækvægten indstilles, hvor buebenene er monteret på håndsektionen (limb pocket), og kan stilles ca. 10 pund ned i forhold til max. trækvægt. Enkelte modeller har større spændvidde ift.

trækvægtjustering. Trækvægten må ikke være højere end din fysik tillader, da det blot giver skader og dårlig skydeteknik.

BUEHJUL (CAM)

I enden af compoundbuens ben sidder buens hjul. Når strengen trækkes tilbage, roterer buens hjul om en akse, og buens ben spændes, indtil hjulene roterer imod trækstoppet. Strengen og kablerne forbinder de to hjul på buen, og når strengen trækkes, er kablerne med til at spænde buens ben og dermed opbygge energi. Materialet, der bruges til strenge og kabler, er typisk fremstillet af en blanding af Dyneema og Vectran, som er et kunstfibermateriale.

Den excentriske placering af aksen gør, at buens trækvægt reduceres, når den er fuldt trukket. Dette kaldes let-off og er typisk på 75-85 %, så buen i fuldt optræk skal holdes med 15-25 % af trækvægten. Når strengen slippes, roterer hjulene tilbage, og frigiver den energi, der er opbygget i benene.

Buer laves med både single cam og double cam. På en single cam er kun det ene 'hjul' excentrisk. En single cam er lidt lettere at tune.

Træklængden justeres på hjulene. Korrekt træklængde er vigtig for at opnå den rigtige skydeteknik.

TILBEHØR TIL COMPOUNDBUE

PILEHYLDE

Formålet med pilehylden er at fastholde pilen og sørge for en god støtte under affyring af pilen. De mest brugte pilehylder til dansk jagt er Whisker Biscuit og mekaniske (drop down) pilehylder. En korrekt opsat pilehylde er vigtig for skuddets præcision, hvorfor det anbefales at søge hjælp til opsætning, f.eks. hos forhandler eller bueklub.

WHISKER BISCUIT

Whisker Biscuit er en pilehylde, som holder pilen på plads med børster næsten hele vejen rundt om pilen. I denne pilehylde er pilen fastholdt, uanset hvordan buen holdes. Børsterne findes med forskellige hulstørrelse, og der findes således varianter til alle pilediametre. Denne type hylde er forholdsvis nem at installere og indskyde. Der kan købes løse børster til udskiftning, når de bliver slidte.

MEKANISK PILEHYLDE

Mekanisk (drop down) pilehylde har en gaffel, hvori pilen hviler og som falder ned ved skudafgang. Nogle har monteret en bøjle på toppen af gafflen for at holde pilen på plads under jagt. Denne type pilehylde er ved korrekt opsætning lidt mere præcis end Whisker Biscuit, men opsætningen af drop down pilehylden er mere omstændelig. Det er vigtigt at montere det medfølgende tape i gafflen for et mere lydløst optræk af buen.

SIGTER

Der findes forskellige typer af sigter til buen. Fast sigte, justerbart sigte og sigte med indbygget afstandsmåler. Sigtet bør være udstyret med et godt og let aflæseligt vaterpas, da det forhindrer, at buen kæntres.

Har man svært ved at stille skarpt på målet eller sigtepindene, findes der sigter og peepsigter med linser, til at afhjælpe problemet.

FASTE SIGTER

Denne type sigter fås med en eller flere sigtepinde. Som ny buejæger kan det anbefales, kun at bruge en eller to sigtepinde, så risikoen for at tage fejl af pindene fjernes eller minimeres. Efterhånden som du bliver mere kendt med dit grej, og måske vil træne på længere afstande, kan du begynde at bruge flere sigtepinde, der indskydes på de ønskede afstande.

JUSTERBARE SIGTER

Denne type sigte har ofte en enkelt pind i sigtet, men fås også i både 2 og 3 pinds udgaver. Selve sigtehuset kan justeres op/ned i forhold til afstanden, der skydes på.

Justerbart sigte giver mere præcis skydning, da man kan stille sigtet på den udmålte afstand. Det er dog ikke altid, man har den mulighed under praktisk jagt, da indstillingen kræver flere bevægelser. Indstil derfor sigtet, og kend pilebanen, så du kan ramme træfområdet på vildtet inden for den anbefalede afstand på maks. 20 m.

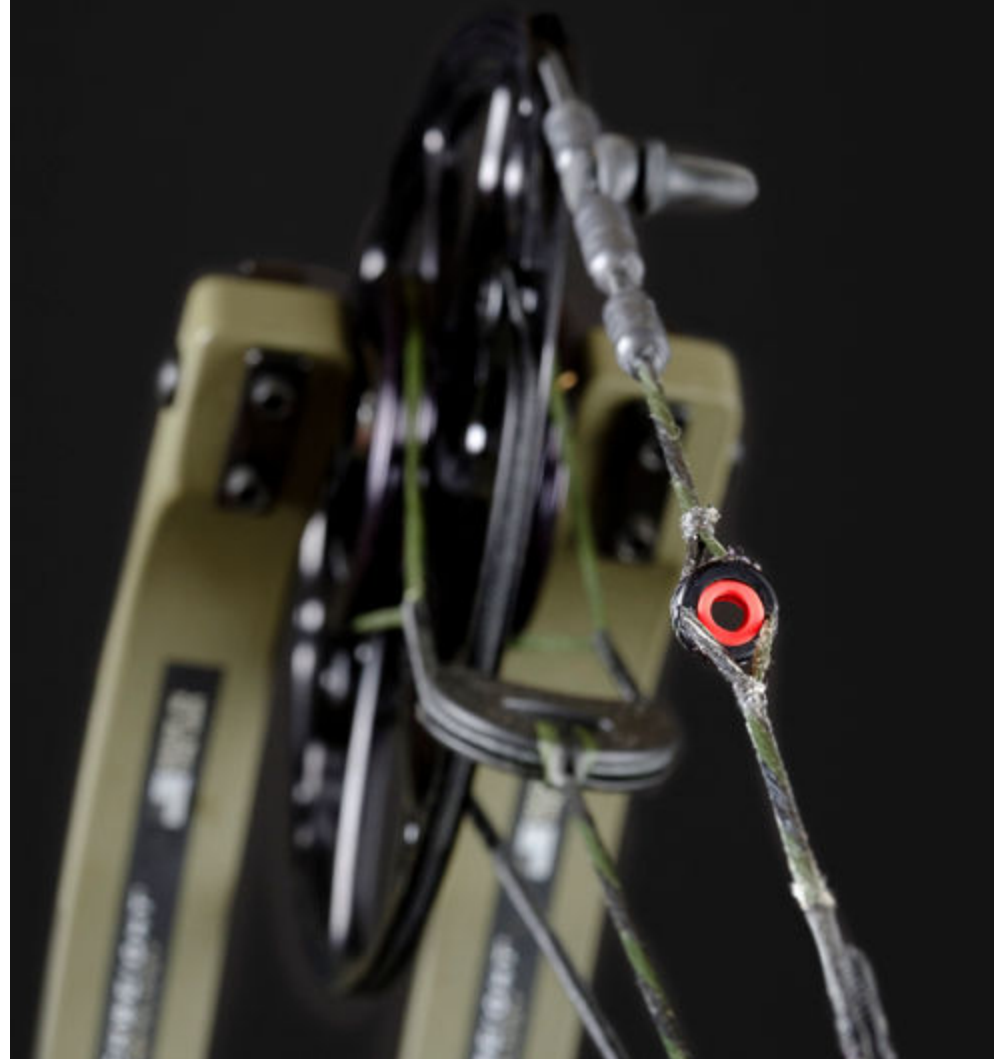

SIGTER MED INDBYGGET AFSTANDSMÅLER

Denne type sigte er udstyret med både sigtepind/prik og afstandsmåler. Der er lavet forskellige løsninger af de forskellige fabrikanter, men alle giver mulighed for hurtigt at måle afstanden til målet, mens buen er trukket.

Der er forskel på, hvilke funktioner sigterne har. Det kan f.eks. være, hvor mange pileprofiler sigtet er udstyret med, så man kan have en sigteprofil for en pil, der bruges til jagt på råvildt – og en anden til tungere pile, der bruges til jagt på de store vildtarter. Det er således muligt at skifte mellem de forskellige pilebaneprofiler, uden at der skal skydes ind hver gang, der skiftes pilevægt. En anden feature for sigterne er, at de kan måle den horisontale afstand til målet ved vinklede skud op- eller nedad.

Sigterne kan bruges som et sigte med faste sigtepinde, hvis der er behov for det.

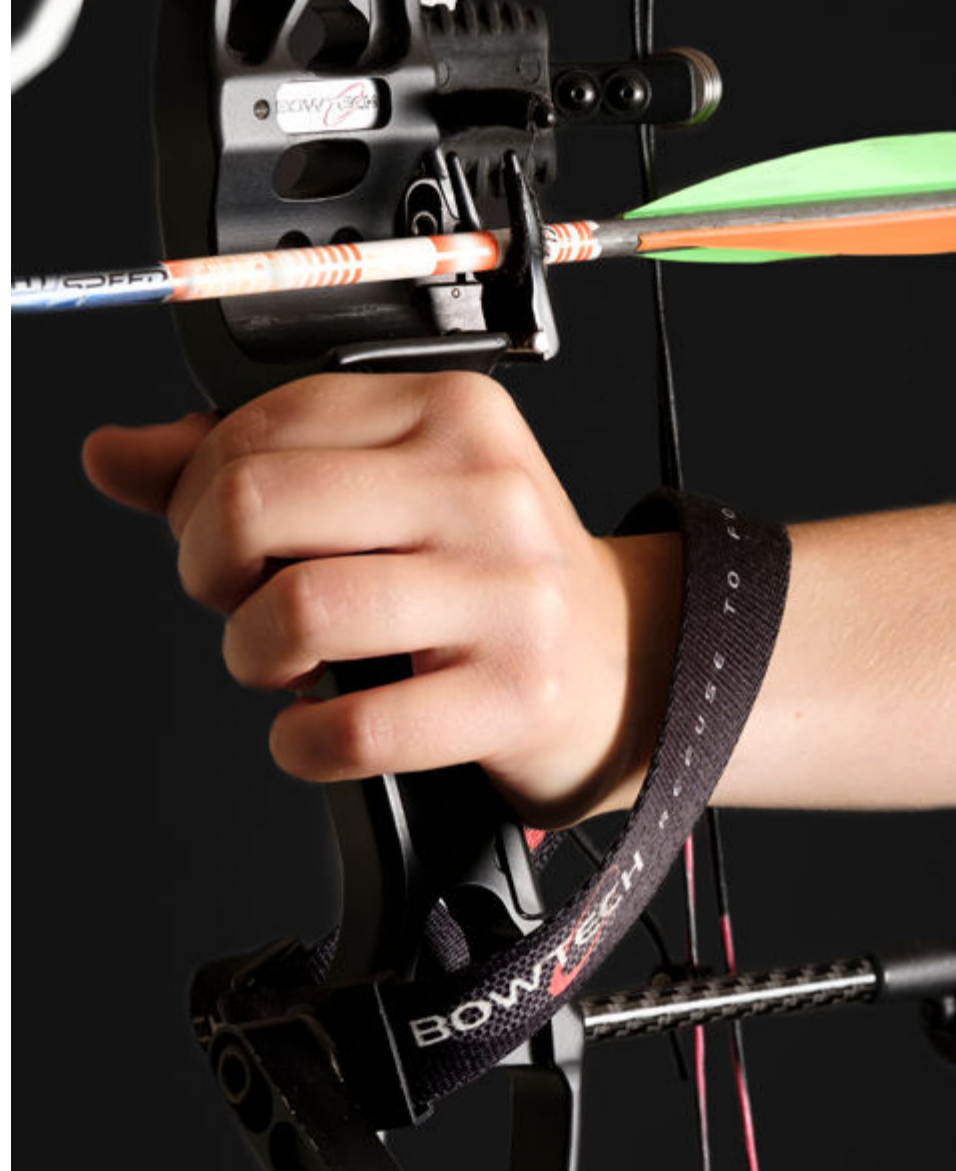
PEEPSIGTE

Peepsigtet er en ring, som bliver monteret på buestrengen, og er det bagerste sigtemiddel. Peepsigtet er det, der sigtes igennem, når buen er trukket, og bruges til at centrere det forreste sigtehus. Peepsigter laves i forskellige materialer og findes med varierende hulstørrelser. Størrelsen på peepet skal passe til størrelsen på sigtehuset, så sigtehuset nemt centrerer, når der kigges gennem peepet.

STABILISATOR

Stabilisatoren har flere funktioner. Bl.a. er den med til at stabilisere buen ved skudafgang, ligesom den tilfører lidt ekstra vægt til buen og evt. kompenserer for andet grej, som er monteret på buen. Stabilisatoren har også en vibrations- og lyddæmpende effekt ved skudafgang. Søg evt. hjælp hos en professionel, så du får den stabilisator, som passer til din bueopsætning og skydestil. Til jagt må en stabilisator højst være 35 cm.

HÅNDLEDSREM

Håndledsremmen er med til at aflaste hånden, især hvis man står længe med buen under f.eks. en trykjagt. Remmen har ligeledes stor værdi, når man skal lære at skyde med buen – med korrekt løst håndgreb. Med remmen er det muligt at holde helt løst på håndtaget, uden buen tabes. Remmen monteres, så den sidder løst om håndleddet, da buen skal kunne bevæge sig frit ved skudafgang.

STØJDÆMPNING AF BUEN

Pilens hastighed er langsommere end lydens, hvorfor det er vigtigt at støjdempe buen så meget som muligt, så vildtet ikke når at reagere på lyden fra skuddet, inden pilen rammer. Der findes mange former for støjdemping. Nogle buer er udstyret med 'monkey tails' og 'speednocks' på strengen eller gummidæmpere på buen fra fabrikkens side. Der kan monteres gummidæmpere på buen flere steder, f.eks. på buebenene, strengen og kablerne. Spørg en forhandler om hvilke muligheder der er for at dæmpe buen.

PILEKOGGER

Pilekoggeret er, hvor pilene opbevares under jagt eller træning. De fleste med compoundbue vælger et buemonteret kogger, der monteres på siden af buen. Buemonteret pilekogger kan fås i faste eller aftagelige udgaver. Pilekoggeret skal holde pilene godt fast, så der ikke kommer lyde fra pile eller kogger, når pilen slippes. Bruges buemonteret kogger, skal man træne med fuldt pilekogger, da vægten af koggeret kan ændre balancen i buen, og derved påvirke pilens træfpunkt. Der fås også buemonteret kogger til recurve- og langbue.

TILBEHØR TIL BUEJÆGEREN

PILEKOGGER

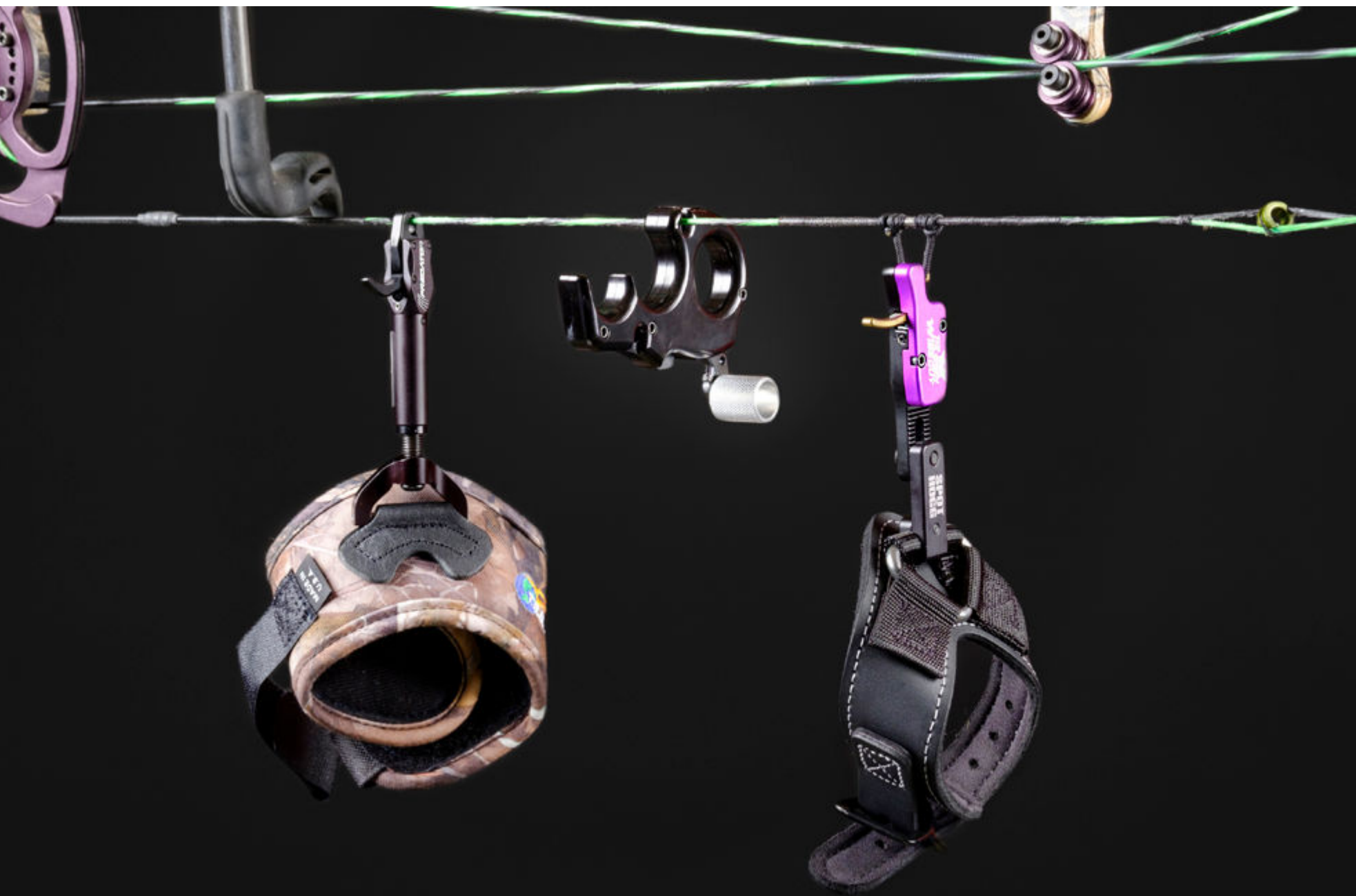
Buejægere, der går på jagt med traditionelle buer, vælger ofte at have et kogger til montering i bælte eller på ryggen.

RELEASE

Releasen er compoundbuens aftrækker. De to mest brugte releasetyper til jagt er enten en, som sidder om håndleddet med en aftrækker til pegefingeren, eller en, som bliver holdt i hånden og affyres med tommelfingeren. Vælg en release med mulighed

for at indstille aftræksvægt og længde. Der må helst ikke være slæb i aftrækket. Det skal føles som en tynd gren, der knækker, når skuddet går.

ARMGUARD

Armguardens funktion er dels at beskytte underarmen mod slag fra strengen under skudafgivelse, men vigtigst at holde ærmet væk fra strengen. Rammer strengen ærmet under skudafgang, kan det ændre pilens kurs. I værste fald kan strengens kontakt med ærmet give en grim anskydning. Bruges der 3D-tøj eller ghillie suit sammen med en armguard, skal man være opmærksom på, at ærmet måske også skal trimmes lidt, så strengen kan bevæge sig frit ved skudafgang.

AFSTANDSMÅLER

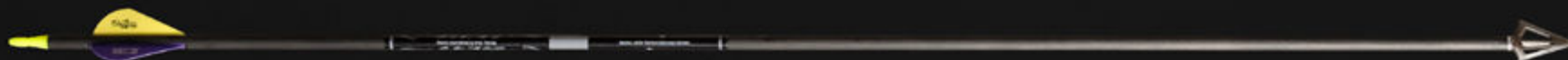
Grundet pilens krumme bane bør man kende afstanden til det vildt, der skydes til. Afstandsmåleren til buejagt skal kunne måle afstande helt ned til få meter fra skytten. Mange afstandsmålere er udstyret med kompensator for skud i vinkler op eller ned, hvilket ligeledes er en stor fordel, da ballistikken ændrer sig i forhold til skudvinkel. På afstandsmålere med vinkelkompensator kan afstandsmåleren indstilles, så den ikke viser den reelle afstand, men den ballistiske afstand.

Vær opmærksom på, at der kan være stor forskel på, hvor god en afstandsmåler er i f.eks. regnvejr og tåge. Afstandsmåleren skal bæres, så du kan trække buen sikkert.

SKYDEHANDSKE/FINGERLAP

Bruges til lang- og recurvebuer for at beskytte huden på fingrene mod den friktion det giver, når strengen slippes.

Pile

En pil består af fire grundlæggende elementer: spids, skaft, faner ognock.

SKAFTET

Pileskafter kan være lavet af aluminium, carbon, træ eller en blanding af carbon og aluminium. Træpile bruges hovedsageligt af langbueskytter, mens pileskafter, hvor carbon og aluminium kombineres, kan bruges til at opnå meget stive pile med lav diameter og høj vægt.

Pilens balance har stor betydning for pilebane og præcision. Er pilen tung fortil, vil den få en stabil pilebane, men dykke hurtigt, hvorimod en bagtung pil har en mere ustabil men fladere pilebane. Pilens balancepunkt skal ligge foran midten, også kaldet F.O.C. (Front Of Center).

Normalt anbefales en F.O.C. på 10-15 %

Det vigtigste parameter for pilen og pileskaftet er, at den skal passe til kombinationen af skytte og bue.

SPINE – PILENS STIVHED

Man opdeler pile i forskellige stivhedsgrader, også kaldet spine. Pilens spine er et udtryk for, hvor stiv/blød pilen er, når den bøjes. Pilen bøjer i skudøjeblikket pga. strengens tryk i nocken, og denne bøjning kan kontrolleres ved, at skytten bruger en pil med den korrekte spine. Den korrekte stivhed af jagtpilen kan

man finde ved at bruge producentens spinetabel.

For at kunne bruge tabellen er det vigtigt at kende pilens totale spidsvægt (insert + spids), pilens færdige længde, samt hvor mange pund buen yder. Husk at tage højde for buens træklængde, når pilens længde bestemmes.

Brug af korrekt spine har stor betydning for at opnå ensartet træfpunkt for såvel jagtspidser som feltspidser, samt få pilene til at forlade buen så ensartet og lige som muligt.

Generelt må pilen hellere være lidt for stiv end lidt for blød, da en for stiv pil kan skyde udmærket, mens en pil, der er for blød, bøjer for meget i skudøjeblikket og taber energi ved dette. Brug man en pil, som er meget for blød i forhold til anbefalet, kan man risikere, at pilen fragmenterer i skudøjeblikket.

For buer, hvor pilen ikke ligger på centerlinjen for buebenene (langbuer), er det vigtigt, at pilens spine passer præcist til buens træklængde og styrke samt pilespidsens vægt. En pil med den rette spine vil bøje lige nøjagtigt så meget, når den slippes, at den går fri af buen. Dette fænomen er beskrevet som Archer's paradox.

RETHED

Ud over opdeling efter stivhed inddeles pile også i forskellige sorteringer efter kvaliteter. En pil med rethed på 0.001" er mere lige i skaftet end en pil med rethed på 0.006". Retheden på

pilen har betydning for, hvor tæt pilene kan grupperes. Man skal dog være godt skydende for at kunne mærke en forskel i præcision mellem pile med rethed på, f.eks. 0.001" og 0.003". De mest solgte jagtpile i Danmark har en rethed på 0.003".

Jagtpile findes ligeledes i forskellige tykkelser, hvor de tyndeste har en indvendig diameter på omkring 4 mm og de tykkeste ca. 6 mm. Der er tendens til, at producenterne laver tyndere pile for at mindske modstanden over pileskaftet og sikre dybere penetration.

Alle pileskafter har en værdi for vægten opgjort i GPI (grains pr. inch), som fortæller, hvor meget pilen vejer pr. tomme. Man skal være opmærksom på at vælge en pileopsætning, der passer til mindstevægten på det vildt, man jager. Se Appendix.

SKADER

Inden man skyder med sine pile, bør man inspicere sine skafter, for at se, om der er opstået skader i pileskaftets komponenter eller materiale. En pil med carbonskaft kan godt være skadet, uden det kan ses. Man tester pilen ved at bøje den, samtidig med den roteres om egen akse. Høres en svag knasende lyd, skal den kasseres. Hvis to pile har ramt hinanden i skiven, kan skaftet have taget så stor skade, at det svækkes og fragmenterer i skuddet, med risiko for man får stumper af pilen i buelhånden. Inspicer derfor ofte dine pile, og hver gang der er risiko for, at pilen har fået en skade.

SPIDSER

Der findes forskellige typer af spidser, nogle kun til træning og andre til jagt. Jagtspidser skal være fremstillet af stål og må ikke være forsynet med modhager. De skal altid holdes skarpe som et barberblad. Der findes et stort udvalg af jagtspidser med forskellig størrelse og design. Nogle spidser har udskiftelige blade, mens andre skal slibes. Forholdet mellem længde og bredde bør være mindst 2:1. Ikke alle typer jagtspidser er tilladt i Danmark. Se Appendix.

TRÆNINGSSPIDSER

Til daglig træning bruges en lille spids kaldet field point (spidsen til højre). Træningsspidsens diameter skal passe til pilen.

En anden type træningsspids er lavet som pendant til en specifik jagtspids, så man kan træne med en spids, der har samme egenskaber som jagtspidsen (de to spidser til venstre). Vær opmærksom på, at de fleste klubber ikke tillader denne type spids på træningsbanerne, da de ødelægger skydeskiverne.

Endelig findes der træningsspids, der er beregnet til at bruge til at skyde på tennisbolde o.l., såkaldte judo points.

Træningsspids må ikke anvendes til jagt.

BLUNT

En blunt er et pilehoved med en slagflade beregnet til at slå og falde af byttet. Det opleves dog indimellem, at der er gennemskud.

Blunt må bruges til jagt på småvildt.

FASTBLADET SPIDS

Den fastbladede spids er skærende. Der er ingen bevægelige dele, men nogle har udskiftelige blade. Når man vælger en fastbladet spids, skal man være opmærksom på, at man i princippet monterer styrende flader i spidsen af sin pil. Derfor er det vigtigt at vælge faner, der kan stabilisere pilens flugt tilstrækkeligt, og trimme sin bue omhyggeligt.

Fordele ved fastbladet jagtspids er, at de oftest er mere holdbare, samt har større penetrationsevne.

Ulemper ved fastbladet jagtspids er, at de kan være svære at trimme, og nogle støjer meget. Det kan være en fordel at øge pilens F.O.C. for at opnå god trimning.

Fastbladet spids må bruges til jagt på alle vildtarter.

MEKANISK SPIDS

Den mekaniske spids er kendetegnet ved at være monteret med bevægelige dele. De skærende blade ligger foldet ind langs et centerstykke, og ved anslag foldes bladene ud. Mekaniske spidser har en aerodynamisk fordel, da spidserne i sammenklappet tilstand er mindre end fastbladede spidser og dermed ikke styrer så meget med fronten af pilen.

Der kræves en høj anslagsenergi for at opnå gennemskud.

Fordel ved mekanisk jagtspids er, at de er nemmere at trimme, så de flyver som en træningsspids.

Ulemper ved mekanisk jagtspids er, at de har dårligere penetrationsevne. Dette er primært relevant ved større dyr.

Mekanisk spids må bruges til jagt på småvildt samt råvildt, ræv, hare og gås.

VÆR KVALITETSBEVIDST

Der er ingen krav til kvaliteten af pileskafter eller pilespidser til jagtbrug. Vær opmærksom på, kun at købe kvalitetsprodukter fra anerkendte producenter. Der må generelt advares mod at importere billige kopiprodukter, som ofte har problemer både med holdbarheden og træfsikkerheden. Risikoen for anskudning er dermed høj. Det er sket, at billige kopispidser kollapse under jagt.

FANER

Bagerst på pilens skaft sidder fanerne, der styrer pilen ved at rette bagenden ind efter vindmodstanden langs med pilen. Fanerne kan være lavet af naturfjer eller gummi- og plastmateriale. Der monteres normalt tre faner på en pil, men man kan også bruge fire eller seks faner. Fanerne kan være limet direkte på skaftet, eller der kan anvendes en tynd folie kaldet wrap som underlag. Fordelen ved wrap er, at denne kan aftages meget let med alle faner på, hvorimod det kan være besværligt at afrense skafterne for fanelim, hvis fanen er limet direkte på skaftet.

Man bruger et faneapparat til at montere faner på pilen. Fanerne kan monteres helt lige (straight), med op til 5 graders vinkel (offset) eller snoet (helical). Monteres fanerne med offset eller helical, vil pilens rotation om egen akse øges, og derved stabilisere skaftet yderligere.

For nogle fanetyper kan det være vanskeligt at få bunden af fanerne til at binde på skaftet, hvis der bruges meget offset. Jo mere offset man laver på fanerne, des mere styrer de. Ved meget offset larmer fanerne mere pga. vindmodstand/turbulens.

Det mest normale til jagtpile er at montere fanerne med helical eller offset på to-tre grader.

Det er væsentligt at bruge så lydløse pile som muligt, da lyden fra pilen når frem til dyret før pilen. Lyden fra pilen kan gøre, at dyret når at reagere før anslaget og dukker pilen. Generelt er pile med plastfaner de mest lydløse, ligesom faner med lav profil er mest lydløse. Tunge pile er mere lydløse end lette, og giver også en mere støjsvag bue.

Fanernes længde varierer fra ca. halvanden tommer op til fem tommer. De lange faner har oftest en lav profil og de korte faner en højere profil. Udfordringen med lange faner kan være, at de ligger helt inde i pilehylden, inden buen trækkes, og med korte højprofil faner at få dem fri af buevindue og pilehylde uden kontakt i skuddet.

Jagtspidsen vil pga. sin udformning styre pilens front, særligt når der bruges fastbladet jagtspids. Det er vigtigt at vælge faner, der er store nok og monteret på en måde, så de kan styre pilen, uden jagtspidsen får overtaget, samtidig med fanekontakt skal undgås.

Til jagt på flyvende vildt med skarp od skal der anvendes flu-flu pile, som er monteret med faner, der er designet til at bremse pilen, så skudafstanden reduceres markant.

NOCKER

Bagerst i pilen sidder nacken, der fastholder pilen på strengen, indtil buen afskydes. Nocken skal passe både til pilens diameter og tykkelsen på buestrengens midterbevikling. De fleste carbon- og aluminiumskafter er hule rør, hvor nacken skubbes ind. På træskafter og nogle aluminiumskafter skal nacken limes fast uden på skaftets bagende.

Man kan kontrollere, om nacken passer, ved at give buen et lille stød opad, mens buen holdes med strengen vandret og pilen pegende mod gulvet. Hvis nacken er for løs, vil pilen falde af buen. Hvis nacken er for stram, vil den sidde så hårdt på viklingen, at strengen drejer med rundt, når pilen drejes rundt og væk fra buen. Er nacken for løs eller for stram, kan man vælge en anden nock eller skifte midterbeviklingen på strengen.

Lysnocker indeholder et lille batteri og en LED-pære. Lysnocken er udformet, så lyset tændes i skudøjeblikket, og anvender man et kamera til at dokumentere jagten, kan pilens flugt og træfområde tydeligt ses, når lysnocken er tændt. Når pilen skal findes under eftersøgning, er det også en stor hjælp med en lysnock til lokalisering af, hvor pilen er landet. Hvis man bruger en lysnock

på sine jagtpile og almindelige nocker på sine træningspile, skal man være opmærksom på, at forskellen mellem nockernes vægt og udformning kan give forskellige træfpunkter.

Det er vigtigt, at nockerne inspiceres på samme måde som pileskafterne. Nockerne er lavet af et plastmateriale og kan tage skade af at blive ramt af en anden pil. En beskadiget nock kan fragmentere i skuddet og give buen et tørskud. Efterse nockerne jævnligt og udskift nocker, som ser ud til at være slidt eller skadede.

Opbevaring, transport og vedligehold

Der er ingen formelle krav til, hvordan buegrej skal opbevares eller transporteres, da buen lovmæssigt er et sportsredskab.

I hjemmet bør bue, pile og jagtspidser opbevares, så de er utilgængelige for uvedkommende.

Under transport anbefales det, at bue og pile er under opsyn, og ikke efterlades synligt i bil e.l. En aflåselig buekuffert designet til opbevaring og transport af bue og pile øger sikkerheden, og beskytter mod transportskader.

Buejagt stiller store krav til både jæger og udstyr. Vedligeholdelse og kontrol af bue, pile, spidser og release m.m. er en stor del af sikkerheden. Uanset hvilken justering der foretages på buen, er det væsentligt, at det er det rigtige værktøj, der bruges, og man er fortrolig med, hvordan arbejdet skal udføres. Er man i tvivl, eller er der tale om fagspecifikke opgaver, skal man overlade arbejdet til professionelle.

Træning

Det vigtigt at få din bue sat op og trimmet, så den passer til dig. Når buen er sat op og trimmet, kan du begynde træningen. Efterhånden når der opnås en fornuftig samling på pilene, kan indskydningen finjusteres. Vær opmærksom på, at skifter du pil, skal buen indskydes til den nye pil, og evt. også trimmes.

Naturen er kuperet og fuld af forhindringer, hvilket betyder, at du kommer til at skyde i forskellige stillinger: knælende, stående, siddende og fra skydetårn. For at blive en god buejæger er træning vigtig, da du skal have automatiseret ankerpunkt og bevægelsesmønster, når du skyder, så fokus kan være på vildtet, du jager. På buejagt kan det være de små marginaler, der gør den store forskel.

Træn gerne på både en todimensionel og tredimensionel dyrefigur. Det anbefales at træne i den lokale klub, som har gode mål og tilbyder sparring med andre buejægere. Gennem lokalforeningernes mange dygtige medlemmer og instruktører kan du få gode råd og guidelines.

SKYDETRÆNING

Kvalitet er vigtigere end kvantitet. Det er altså bedre at sætte få pile godt hver gang end at skyde mange skud bare for skydningens skyld. Man skal dog ikke undervurdere den fysiske træning, som mange afgivne skud giver.

Det er vigtigt at holde træningen så jagtrelevant som muligt. Træn under forskellige vejr- og lysforhold, da disse har indvirkning på skydningen såvel som evnen til at lave korrekt afstandsbedømmelse. Træn i jagttøj og brug langsomme jagtrelevante bevægelser. Træn forskellige skydestillinger, afstande og vinkler.

Yderligere aspekt ift. at gøre træningen jagtrelevant er at træne på realistiske anatomiskiver og 3D-anatomidyr. Vær opmærk-

som på, at på mange almindelige 3D-dyr er pointringene placeret anatomisk forkert. De kan sagtens bruges til jagtrelevant træning; man skal blot ignorere pointringene, og bruge korrekte anatomibilleder som reference.

Træn på længere afstande end de maks. 20 m, der anbefales til jagt. For det første bliver du en bedre skytte, og du lærer dine begrænsninger og grej at kende. For det andet: Er uheldet ude, og der sker en anskydning, har du bedre mulighed for at følge op med en ekstra pil.

De traditionelle buer kræver megen træning året rundt, fordi de er uden sigtemidler. Pilen har ikke helt den samme fart som ved skydning med moderne compoundbuer og har derfor en krummere pilebane. Derfor er det særligt vigtigt at træne skydning på forskellige afstande; også afstande ud over de anbefalede 20m.

Compoundbuen er lettere at skyde med, fordi den er udstyret med sigtemidler, kan holdes trukket i længere tid, har en knap så krum pilebane, og der bruges en release til at afgive skuddet. Compoundbuen kræver selvfølgelig også en del træning.

SKYDETEKNIK

At lære den rigtige skydeteknik kræver ikke kun træning, men også vejledning, som du kan få i din lokale klub. For at opnå så ensartet skudafgivelse og skudbillede som muligt, skal skydeteknikken indøves gennem gentagne affyringer af pile.

Selve optrækket af buen skal foregå i en glidende bevægelse, og må af sikkerhedsmæssige årsager ikke gøres over vandret/uden pilefang. Træn i at holde buen trukket og fæstnet ved dit ankerpunkt i flere minutter, inden skuddet afgives. Jo længere tid buen kan holdes trukket, inden et præcist skud afgives, desto større chance har du for at opnå succes på praktisk jagt.

Når buen er trukket, skal pilen ligge parallel med buearmens underarm. I den stilling opnås god balance mellem håndens tryk i grebet og trækket i strengen.

Håndens trykpunkt i buegrebet skal ligge i det bløde punkt mellem tommel- og pegefinger, og håndleddet skal være lige. Musklerne i hånd og arm skal være afslappede og blot støtte buen. Hvis der spændes for meget, vil det kunne medføre ufrivillige bevægelser i affyringen af skuddet, ligesom et hårdt greb vil ændre skuddets placering.

Ankerpunktet er det punkt, hvor træk hånden placeres mod kæben/kinden. Ankerpunktet skal være ens hver gang for at opnå ensartet skudplacering. Ankerpunktet er forskelligt fra person til person, og er det sted på kæben eller kinden, hvor den enkelte skytte har den bedste vinkel og træklængde. Prøv at trække buen med lukkede øjne og find dit ankerpunkt. Når øjnene åbnes, skal du gerne se sigtehuset gennem dit peep. Hvis ikke skal højden på peepsigtet justeres.

RUTINER, DER SKAL INDARBEJDES UNDER TRÆNING:

- Korrekt håndstilling i buen.
- Fast greb i releasen med fingeren bag aftrækkeren, når der trækkes op.
- Lydløst og glidende optræk.
- Træk altid under vandret, for derefter at løfte buen og sigte på målet.
- Samme ankerpunkt hver gang.
- Fokus på målet og evnen til at finde det igen gennem peep og sigte.
- Fortsat at holde hoved og bue rettet i samme stilling mod målet, når pilen slippes.
- Først at sænke buen, når målet er truffet.
- Afgivelse af skud iklædt jagttøj og grej, der bruges under praktisk jagt.

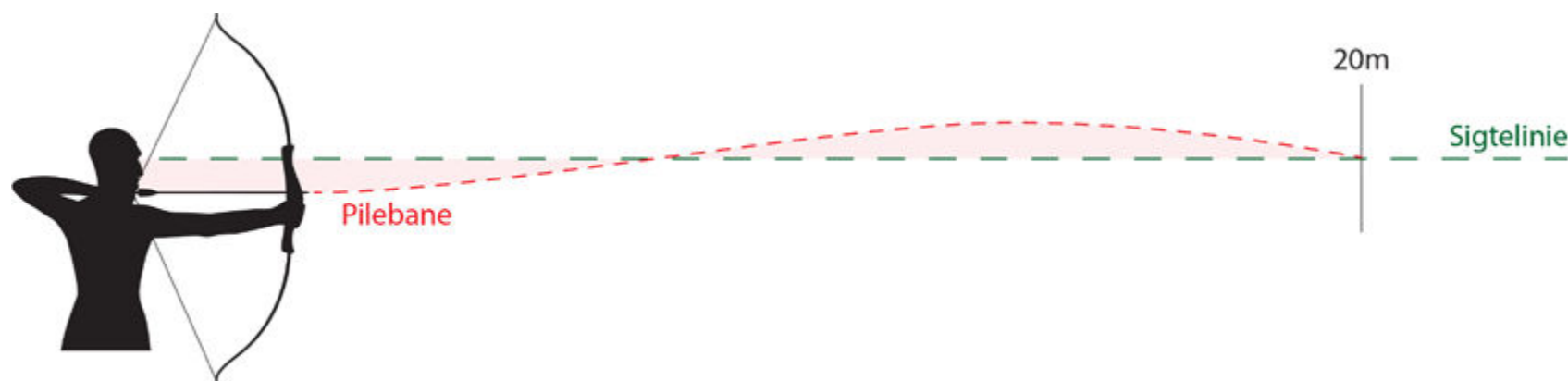
BALLISTIK

Som buejæger er det vigtigt at kunne måle en afstand ud med det blotte øje. Ved anstand er det oplagt at bruge afstandsmåler til fixpunkter i terrænet, men ved f.eks. pyrsch er det ikke altid muligt at anvende afstandsmåler i en skarp jagtsituation.

I kuperet terræn eller hvor der er sløringer som blade, buske, skygger og lys, kan det være svært at afstandsbedømme, hvor-for du bør træne dette. Du kan øve dig, når du går en tur i naturen. Under træningen kan du med fordel anvende afstandsmåler, men du kan også vælge et punkt og tælle dine skridt hen til punktet. Mål først hvor mange skridt du bruger på 10 m.

Inden du går på jagt, skal du teste dit eget udstyr og lære pilebanen på dine pile at kende på de forskellige afstande og fra tårn.

Nedenstående illustration viser pilebanen ved indskydning på 20 meters afstand. Pilen forlader buen under sigtelinjen, krydser denne, og toppe typisk 12-13 m ude, før den rammer sigtelinjen på 20 m, hvorefter pilen hurtigt taber højde.

På jagt

Buejagt er nok det tætteste, vi kommer på en oprindelig jagtform i den vestlige verden. Men buejagt er også en moderne jagtform, der udøves i en nutidig kontekst. Jagtens etiske aspekt er en vigtig del af buejagt, ligesom forståelse for ikke at ødelægge buejagtens og buejægerens gode omdømme ved uheldig ageren på f.eks. sociale medier.

Det gælder bl.a. at sikre vildtet en så hurtig og smertefri død som muligt, hvorfor viden om pilens virkning i vildtkroppen er en grundlæggende del af det at gå på buejagt.

Der skal tages højde for buens styrker og begrænsninger både sikkerhedsmæssigt som jagtmæssigt.

PILENS VIRKNING

Jagtspidser skal være med knivskarp od, da kun et fint snit gennem hjerte-lungeregionen vil forårsage hurtig forblødning og/eller tab af lungekapacitet. Træffes dyret vitalt med en skarp od, forender det næsten øjeblikkeligt, mens træf uden for de vitale dele eller med en sløv jagtod kan resultere i langvarig forblødning eller en anskydning.

Ved en skade på et blodkar spiller følgende parametre ind på hastigheden af blodtabet:

- Hvilken åre er ramt (størrelse, arterie eller vene)
- Blodtrykket.
- Vævsmodstand omkring såret.
- Afstanden fra såret til hjertet.
- Hjertets pumpeevne.

Træffer pilen hjertet eller hovedpulsåren falder blodtrykket næsten øjeblikkeligt og tilførslen af blod til hjerne og krop stopper. Blodtryksfaldet udløser kredsløbssjok, og dyret mister

bevidstheden og forender.

Træffer pilen det centrale lungeområde, resulterer det altid i, at lungerne punkterer og klapper sammen, samt flere arterier gennemskæres. Ved sådan et skud løber blodet hurtigt af dyret, og det mister bevidstheden og forender.

Ved andre træf med stort blodtab opstår der blødningssjok. Pulsene øges, og blodet omfordes til fordel for hjerte og hjerne med nedsat blodforsyning til tarm og nyrer. Den nedsatte blodgennemstrømning giver iltmangel i perifert væv, herunder muskler. Når blodtab, faldende blodtryk og iltmangel når et kritisk lavt niveau, vil dyret forende. Det sker ikke momentant, men kan tage fra sekunder og op til nogle minutter, før dyret mister bevidstheden. Hos pattedyr udgør mængden af blod 6-9 % af kropsvægten. Ved hurtigt blodtab med kredsløbssjok indtræffer døden ved mere end 40 % blodtab, og alle dyr dør ved blodtab større end 60 %.¹

Hvis jagtodden ikke er tilstrækkelig skarp, vil hurtig blodudstrømning kunne hindres eller helt stoppes af flere mekanismer som:

- Koagulation, dvs. der dannes blodpropper.
- Arteriespasme, dvs. at blodårerne trækker sig sammen.
- At vævet omkring skaden hæver.

ETIK

Det er væsentligt at bestræbe sig på at efterleve de jagtetiske forskrifter, og som buejæger agere, så jagtformen kan møde accept i samfundet.

Mød velforberedt på jagt med grej, som med sikkerhed virker, og som du har trænet med. Det er ikke nok, at du har bestået

den praktiske buejagtprøve. Efter prøven bør træningen holdes vedlige, således du ikke går på jagt, uden du føler dig sikker på at kunne bestå prøven. Bue, skafter og pilespidser inspiceres og buen prøveskydes inden jagten.

Hold styr på hvilke pile der bruges. En jagtspids kan kun bruges én gang, så skal den slibes eller have skiftet blade.

Buejagt nyder stor forståelse og anerkendelse i samfundet. Sådan skal det gerne blive ved med at være. Tag dialogen med andre naturbrugere, vi evt. møder i forbindelse med jagten, på en god og konstruktiv måde. Buejagt er en jagtform, der bringer os ind i naturen. Langsomme bevægelser, camouflagetøj og camouflagecreme i ansigtet og på hænder er med til at bringe os ind i naturen, men kan samtidig virke fremmed eller måske ligefrem skræmmende på udenforstående. Derfor: Når du møder andre, så påtag dig ambassadørrollen; tal med dem og forklar buejagten.

SIKKERHED

Buejagt er en meget intens jagtform, og man kan let blive grebet af spændingen, men uanset hvilken situation man befinder sig i, skal man agere med omtanke og sætte sikkerheden højest.

Så snart der er pil på strengen, skal der udvises den største forsigtighed i forhold til andres såvel som egen sikkerhed. Jagt foregår ikke i områder, hvor hjælpen er nærmest, og en skade forårsaget af en jagtod kan være livsfarlig.

Skal du sidde på anstand, så vent med at strege pilen til du har sat dig på post.

Er du på pyrsch, så vent med at strege pilen til du har erkendt jagtbart vildt og indleder selve pyrschen. Vær opmærksom på, at pilen sidder korrekt på strengen, at du har løbende fokus på, hvor pilespidsen er, og at ingen pile går løs i koggeret. Skal du passere forhindringer undervejs i din pyrsch, så tag pilen af

strengen og placer den i koggeret.

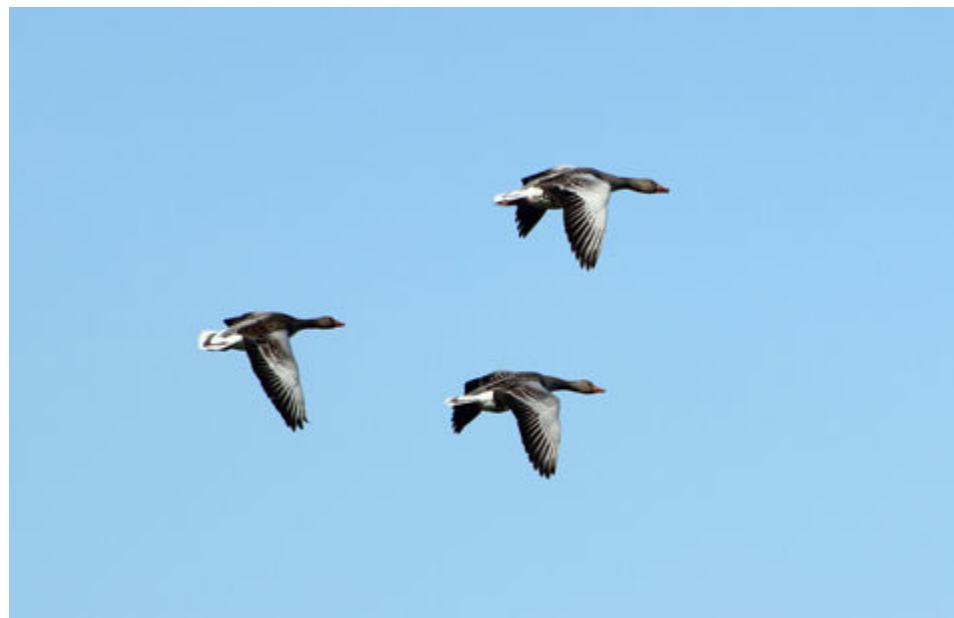
Jagtpilen er dræbende igennem hele pilebanen, indtil den rammer pilefang.

En nylig test gennemført af EBF viser, at en jagtpil sluppet vandret fra en jagtstige flyver op mod 100 m, før den rammer jorden. Tilsvarende flyver en jagtpil affyret op i luften op mod 400 m, før den lander.²

Før buen trækkes, skal man kontrollere sine omgivelser, samt sikre sig, at der er forsvarligt pilefang, og frit skud uden risiko for pilen rikochetterer mod grene e.l. Når jorden er frossen, skal man være opmærksom på risikoen for, at pilen rikochetterer, og flyver langt i en uforudsigelig retning.

Når buen trækkes, skal man iagttage, at der under hele optrækket er forsvarligt pilefang, ifald pilen ved uheld slippes, ligesom ovenstående kontrolleres igen, før pilen slippes.

Ved jagt på flyvende vildt skal der bruges flu-flu pile, når der benyttes skarp od. Man bør overveje også at bruge flu-flu pil, når der jages med blunt. Sikkerhedsradius hvis der benyttes blunt og normalfanet pil er min. 400 m.

SKUDVINKLER, SKUDAFSTAND M.M.

Den maksimalt anbefalede skudafstand er 20 meter.

Pilen flyver langsommere end lydets hastighed, og derved når lyd fra bue og pil frem til vildtet, før pilen gør. Vildtets reaktionstid er ekstremt hurtig, og vildtet vil derfor kunne nå at flytte sig ved skud på længere hold. Er vildtet opmærksomt, er selv et skud på 20 m for langt. Et dyr, der sikrer mod dig, kan nå at dukke en pil sluppet på helt tæt hold.

Aflæs derfor altid vildtets adfærd, og foretag en vurdering af, om det er forsvarligt at slippe pilen i den konkrete situation. Der må kun slippes pil mod vildt, der er roligt og uvidende om din tilstedeværelse. Skyd aldrig til vildt, der sikrer mod dig.

Dyr ser ikke farver og kontraster, som vi gør. De kan se blått og gult, men kan ikke skelne mellem røde og grønne nuancer. Derfor kan man bruge orange sikkerhedstøj uden problem. Forholder du dig stille og i skyggen, har de svært ved at spotte dig. Til gengæld opfanger de nemt bevægelse.

Træk derfor buen, når du er uden for dyrets synsfelt, og vær varsom med skud skråt forfra. Hvis der er den mindste chance for, at dyret ser dig/pilen, skal du undlade at slippe pilen. Ift. de store vildtarter frarådes skud skråt forfra, pga. de kraftige forbensknogler, der gør det vanskeligt at opnå dobbelt lungeskud.

Når der slippes pil mod klovbærende vildt, skal man altid gå efter et dobbelt lungeskud. Er begge lunger og evt. hjertet ramt, vil dyret hurtigt forende. Til gengæld kan et dyr ramt kun i den ene

lunge overleve meget længe og flytte sig langt. Det stiller krav til skudvinklerne, og det stiller krav til, at disse vurderes korrekt.

Generelt kan siges, at vinkler skarpere end 45 grader helt skal undgås. Det er uanset, om det er forfra, bagfra, oppefra eller nedefra. De mest optimale skudvinkler er, når dyret har bredside til eller vender lidt væk fra dig.

Det kan være vanskeligt at bedømme vinklen, dyret står i. Et lille fif er at kigge efter spejl og bringe og vurdere derudfra. Sigtepunktet skal vælges efter den vinkel, dyret står i. Her er tricket ofte at sigte efter modsatte forben.

Ved skud oppefra skal man være opmærksom på, at pilen skal placeres under ryggraden i en vinkel, hvor der opnås dobbelt

lungeskud. Kommer dyret for tæt ind under stigen, kan man ikke se, hvor pilen skal placeres, ligesom dyret ikke skal flytte sig meget i skudøjeblikket, før man får en anskydning. Ved skud op ad en bakke skal man være ekstra opmærksom på pilefang.

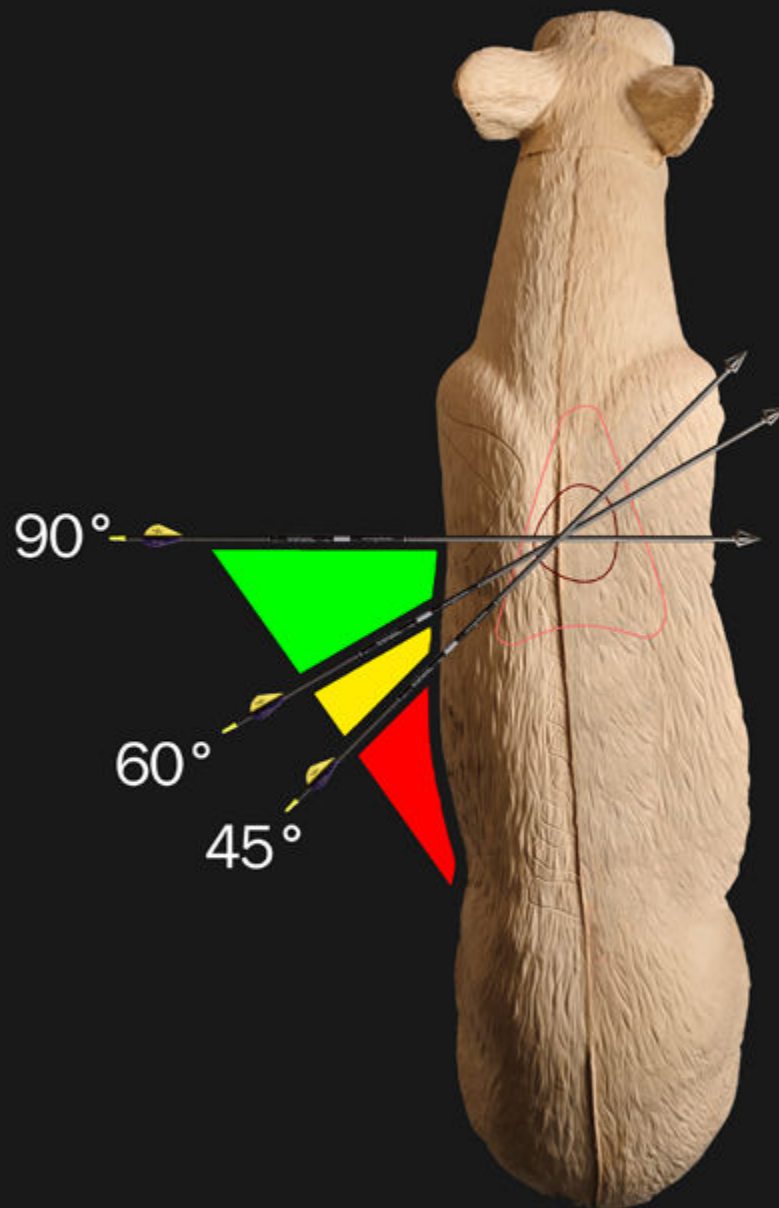
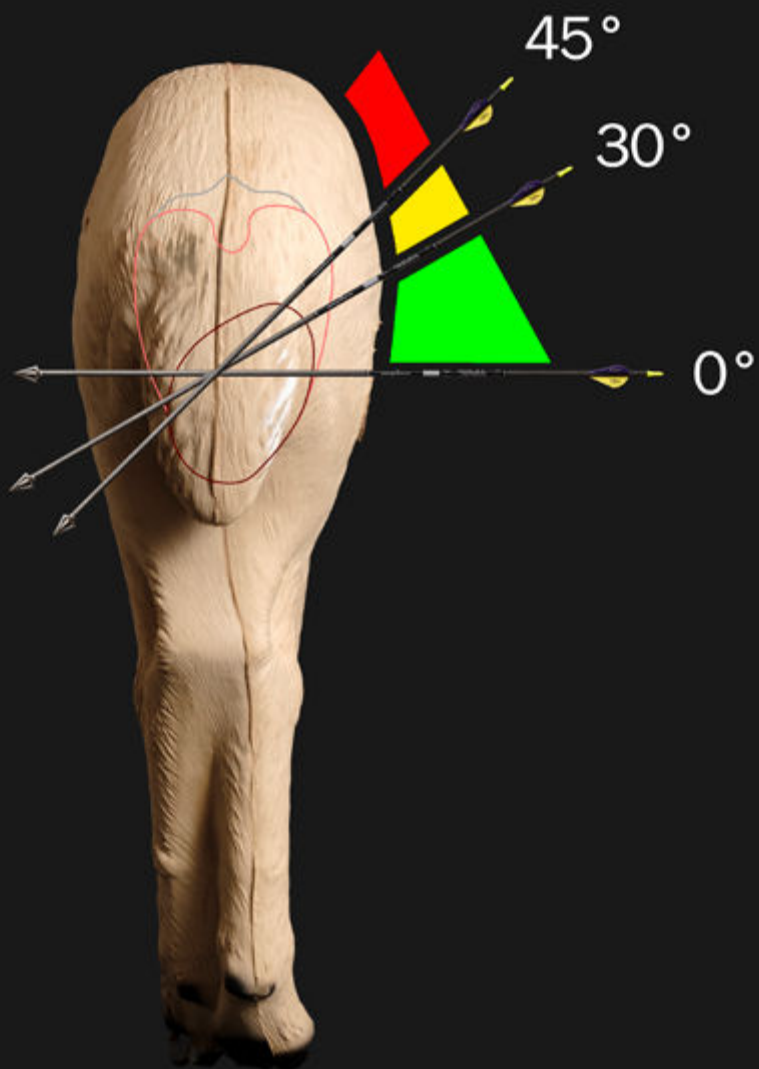
Pilebanen skal være fri. Der må ikke være grene, græstotter e.l. i vejen, da en pil, der rammer en forhindring på vejen, vil ændre retning.

Skyd kun, når du kender afstanden, og føler dig komfortabel med at slippe pilen. Skyd aldrig til dyr i bevægelse og husk, at selvom du har en skudchance, er det ikke ensbetydende med, du skal bruge den.

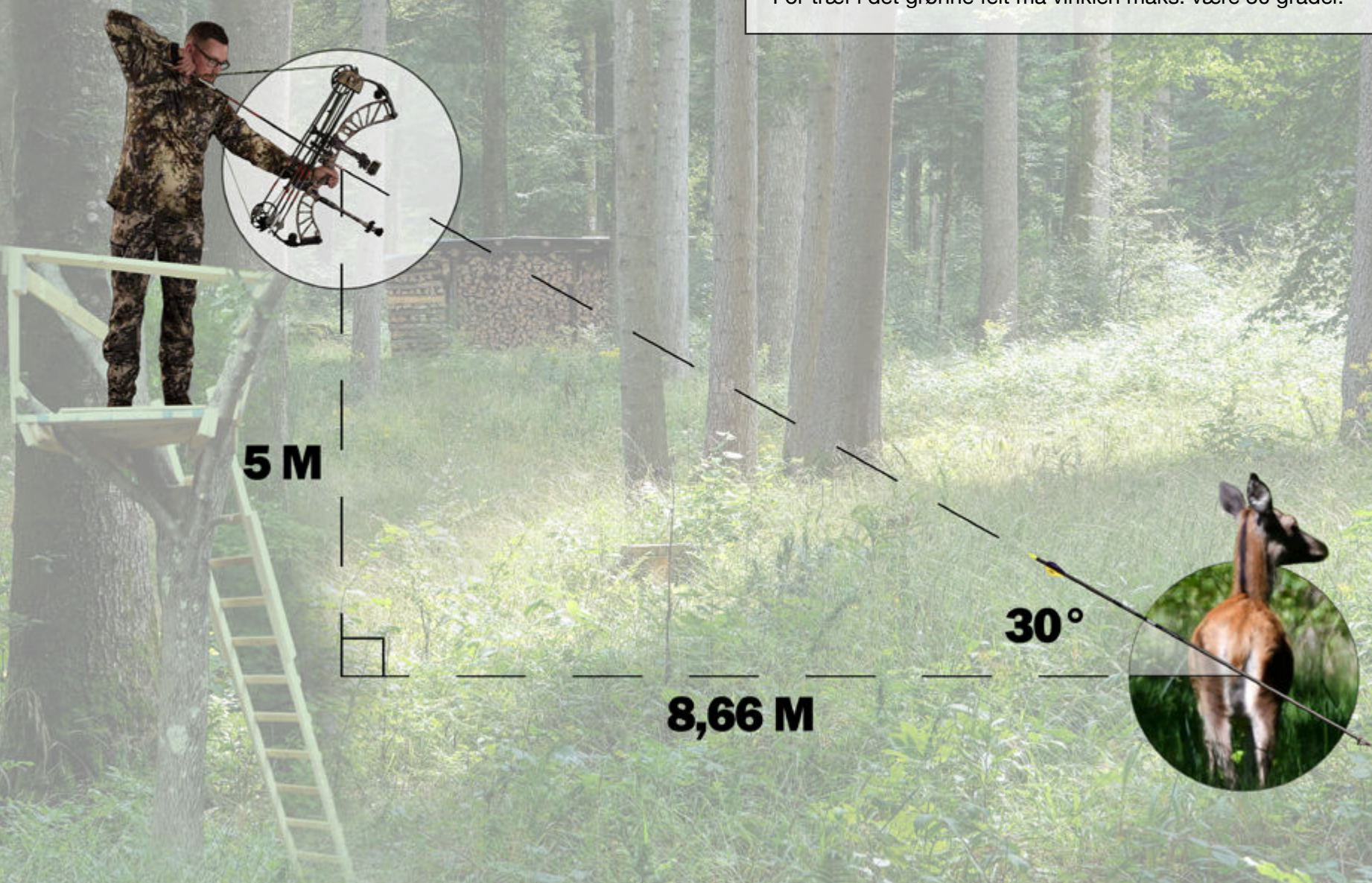

De anbefalede skudvinkler fremgår af disse 2 illustrationer med trafiklysfarverne som indikation.

Man bør holde sig inden for de grønne vinkler, og bruge de gule vinkler som buffer for en evt. fejlvurdering.

Skydestigen bør placeres 15–20 m væk ift., hvor det forventes, at dyrene kommer, så der sikres en vinkel med optimal mulighed for at opnå centralt hjerte-/lungeskud og undgå træf i ryghvirvlen. Som du kan se i illustrationen, skal dyret være min. 9 m fra stigen, hvis du sidder 5 m oppe. Som tommelfingerregel kan man bruge 'min. afstand = 2 * stigens højde'. Nogle afstandsmålere viser vinklen til målet. For træf i det grønne felt må vinklen maks. være 30 grader.

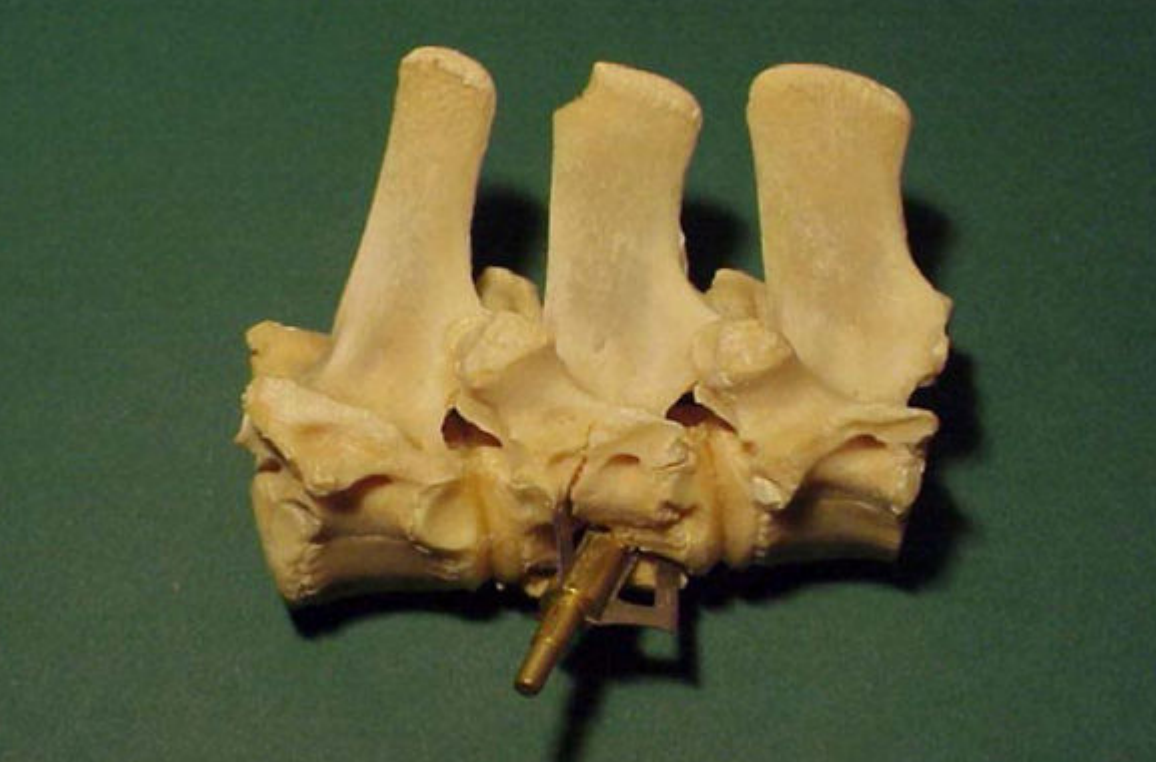

DE STORE VILDTARTER

Ved jagt på de store vildtarter, dvs. vildt større end rådyr, gælder de samme anbefalinger som i foregående afsnit, blot skal man være ekstra omhyggelig med at overholde disse.

Indberetninger fra schweisshundeførere indikerer, at man skal være særligt påpasselig med at undgå høje lungeskud og stejle skud oppefra, hvor dyret er kommet tæt under stigen, da sådanne skud ofte giver lange flugtafstande og vanskelige eftersøgninger.³

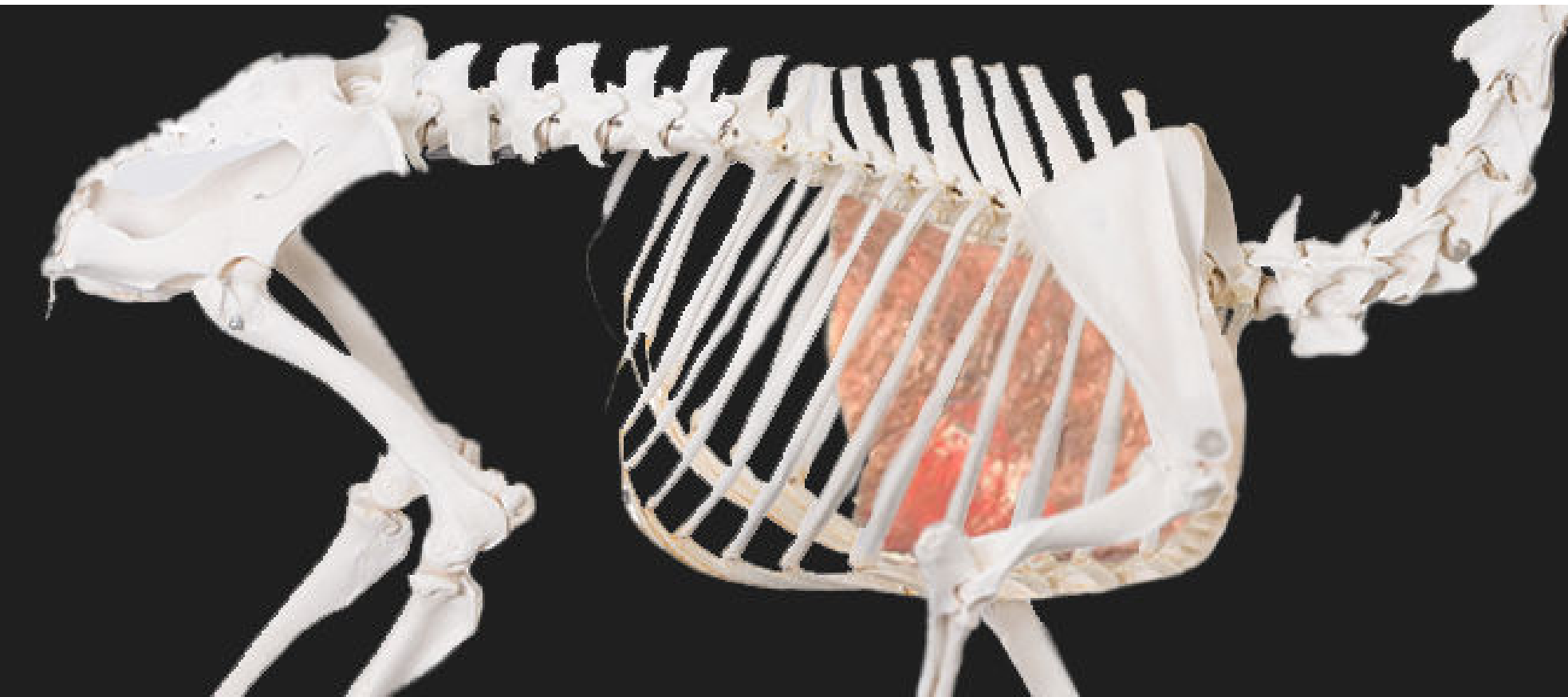

Test med skud på døde slagtesvin viser, at pilen er effektiv, så længe den rammer bløddeler og mindre knogler som f.eks. ribben. Ved træf på kraftige knogler kiler pilespiden sig fast.⁴

Vær derfor omhyggelig med at opnå et skud centralt i hjerte-/lungeregionen. Begræns skudvinklerne udelukkende til de grønne felter, og skudvinkler forfra skal undgås pga. de kraftige forbenskogler. Træning på gode anatomiskiver/ dyr, som beskrevet i afsnittet "Skydetræning", er her særligt relevant til at blive fortrolig med de forsvarlige skudvinkler.

Vælg udelukkende kvalitetspile, indsatser og spidser, der har styrke nok til opgaven. Søg evt. vejledning hos din forhandler.

Efter skuddet er afgivet

Efter skudafgivelse skal du forholde dig roligt i mindst et kvarter og gerne længere. Dyret sidder ofte tæt på skudstedet, gå derfor roligt og forsigtigt frem til dette og undgå at træde i pyrschtegnene.

Hvis pyrschtegnene på anskudsstedet og pilen viser tydelige tegn på, at pilen har ramt i hjerte-lungere regionen, kan man selv pyrsche sig frem til dyret, der oftest vil findes forendt.

Mangler der sikre tegn på hjerte-lungeskud, og er dyret ikke umiddelbart på skudstedet, så marker dette, og forlad straks området uden yderligere forstyrrelse. Vent med at ringe efter schweisshund o.l. til du er tilbage i bilen. Sikre tegn på pilen skal sikres imod evt. regn mv., så tag pilen med.

Kontakt en legitimeret schweisshundefører ved den mindste tvivl. Start ikke selv eftersøgning medmindre du er sikker på, dyret ligger forendt. Heller ikke med en dygtig jagthund og/eller jagtkammerat. Når du ringer efter en legitimeret schweisshundefører med det samme, vil der ved råvildt være op mod 90 % chance for, at et ramt dyr findes. Søger du selv ud ad sporet, evt. med en ikke-registreret hund, for derefter at måtte opgive,

er der 90 % risiko for, at dyret ikke findes.

Dyr i sårleje sidder i højeste beredskab og bruger alle sanser. Det lytter i alle retninger og er opmærksom på den allermindste færter. Forstyrrelse kan få et anskudt dyr til at forlade sit sårleje, mens det uforstyrret vil blive siddende. Bevar tålmodigheden, og giv dyret ro.

Dyret sidder mere fast i sårlejet efter et par timer, når blodtabet er tilstrækkeligt til, at dyret går i shock. Dyr, der er strejfskudt eller ramt i muskler af en pil, er derfor ofte hurtige til at forlade sårlejet. Har pilen smadret knogledele, sidder dyret mere fast i sårlejet.

Eftersøgning bør generelt først starte efter et par timer.

SÅRFEBER

Sårfeber opstår efter et par dage, når såret bliver inficeret af bakterier fra mave-tarmindhold, insekter, fluers spy, jord eller forurenede vand. Som udgangspunkt er 95 % af de dyr, der ikke findes fra maj til november, døde inden for et par uger, hvis dyret ikke bliver set og skudt af en jæger eller taget af en ræv. Sårheling lykkes oftere i vintermånederne, hvor det er koldt, og hvor der stort set ikke er insekter.

Vildt strejfskudt med pil har større chancer for at overleve, idet pilespiden laver et helt rent snit og ikke smadrer væv. Hvis dyret kan holde såret rent, vil chancerne for, at det overlever være høje. Buejægere har flere gange oplevet, at et tidligere påskudt dyr er blevet nedlagt nogle måneder senere, hvor såret er helet op, og man har konstateret et synligt arvæv, når skindet blev trukket af. Man har også observeret, at hårene bliver hvide på det sted, hvor pilen har strejft dyret, og buejægerne efterfølgende har kunnet følge det specifikke dyr igennem længere tid.

Husk efter skudafgivelse at:

- Registrere dyrets skudtegn i skudøjeblikket.
- Følge dyrets flugt, da denne kan give indikation om, hvor dyret er ramt.
- Nogle gange er der næsten eller slet ikke skudtegn at se, når dyret rammes af en pil.
- Tag den med ro og bliv siddende i mindst 15 minutter, gerne længere.
- Notere skudstedet og markere dette.
- Lægge mærke til flugtretning og markere denne

Ved mindste mistanke om anskydning:

- Tilkald legitimeret schweisshund.
- Oplys at det drejer sig om bueskudt vildt.
- Forsøg ALDRIG at udrede sporet med en anden hund først.

NB: Er der ved jagt på klovbærende vildt tegn på anskydning, er det lovpligtigt at tilkalde legitimeret schweisshundefører, hvis vildtet ikke er fundet inden for 6 dagtimer.

TRÆFFETS LYD

Ofte høres anslaget, som en kraftig gren der knækker, hvis der er tale om et løbsskud, og et svup når der er tale om skud i dyrets bløde dele. Ligeledes høres en kraftig lyd, som når en glasstang knækkes, ved træf på hårde dele som f.eks. boven, rygsøjlen og ribben. Vær opmærksom på, at ved skud med mekaniske spidser kan noget af lyden komme fra spidsen, når den åbner, ligesom pilefang kan give lyd.

DYRETS REAKTIONER

BLADSKUD

Dyr ramt i hjerte-lungereregionen reagerer ofte med opspring og flugt i hurtig fart med lav hovedføring, men kan også flygte uden tegn på, at det er ramt. Dyret kan smælde under flugten. Ved træf på bladet kan der være stor forskel på dyrets reaktion alt

efter, om pilen har ramt hjerte-lungereregionen, fremme på brin-gen, højt under ryggen, tæt på mellemgulvet eller lavt på bryst-benet. Der er som udgangspunkt snithår og schweiss på pilen og anskudsstedet samt på grene m.m. langs flugtruten. Dyret findes normalt forendt uden problemer.

WAIDSKUD (MAVESKUD)

Dyr ramt i waiden kan opføre sig som bladskudt dyr. Ofte drejer det rundt om sig selv og flygter med krum ryg. Dyret kan leve mange timer, efter det er anskudt. Der er som udgangspunkt schweiss og maveindhold på pil og anskudssted samt på grene m.m. langs flugtruten. Eftersøgning bør først påbegyndes efter mindst 4 timer.

KØLLESKUD

Dyr ramt i køllerne drejer ofte rundt om sig selv og flygter. Dyret går hurtigt i sårleje, hvis det får ro. Er de store blodkar skåret over, vil dyret forende ret hurtigt, hvis ikke skal schweisshunden ofte stoppe dyret. Der er hår og mørkerødt schweiss på pil og anskudssted. Der er ofte strygeschweiss højt oppe på grene, træer m.m.

TAPSKUD

Dyr, der er tapskudt, er som regel svære at have med at gøre, idet alle fire ben og hovedet er i god behold. Dyret falder ikke altid til jorden, og det slingrer heller ikke. Det tager derimod flugten almindeligvis til nærmeste tætte buskads, og ofte bliver pilen i ryggen, alt efter skudvinkel. Dyret kan leve op til flere timer med pilen i kroppen. Der er snithår og mørkerødt schweiss på pil og anskudssted. Dyret afsætter kun lidt schweiss under flugten.

FORLØBSSKUD

Dyr ramt i forløbet reagerer med opspring, hurtig flugt på tre ben med lav hovedføring. Dyret kan smerteskrige, når det skadede forløb rammer grene mv. under flugten. Der er schweiss på pilen, og ofte ligger der korte snithår på anskudsstedet. Der høres ofte anslag, som en kraftig gren der knækker.

Dyret vil ofte gå i sårleje efter en kort flugt til nærmeste tætte buskads. Det er vigtigt, at der herefter er ro, ellers vil dyret genoptage flugten. Schweisshunden skal ofte stoppe dyret med hetz.

BAGLØBSSKUD

Dyr ramt i bagløbet reagerer med en haltende flugt over kort afstand. Dyret går hurtigt i sårleje, da dyrets fremdrift er baseret på bagløbene. Der er schweiss på pilen, og ofte ligger der korte snithår på anskudsstedet. Schweisshunden kan normalt stoppe dyret inden for få hundrede meter, hvis dyret har fået ro i nogle timer.

KÆBESKUD

Dyr ramt i kæben flygter med højt hoved som kastes fra side til side, og dyret går hurtigt i sårleje. Dyret søger ofte sårleje i højt græs, hvor blodet ligger som et ottetal, da det sidder og svinger hovedet fra side til side. Schweisshunden kan normalt uden problemer opspore dyret, men det kræver absolut tid og ro, hvis hunden skal få mulighed for en vellykket hetz.

STREJF- OG FORBISKUD

Ved strejf- og forbiskud, hvor pilen enten lige har ridset dyret, eller hvor dyret ikke er ramt, esser dyret ofte videre. Dyret kan evt. flygte pga. nedslaget fra pilen for herefter hurtigt at stoppe op og smælde ad det ukendte fænomen, som fløj forbi. På pilen ses ofte blot, at en enkelt fane eller skaftet er let fedtet uden nævneværdigt blod. Dyret kan ikke findes.

SKUDTEGN

Ved tegn på hjerte-lungeskud:

- Vil du finde lyst, fedtet blod.

Ved tegn på waidskud (maveskud):

- Vil det lugte af maveindhold.
- Vil der være grønt og grynet sekret på pilen.

Ved tegn på leverskud:

- Vil pilen lugte af lever.
- Vil der findes mørkt og let grumset blod.

Ved tegn på kæbe- eller løbsskud:

- Vil der være mørkt blod.
- Vil der findes korte hår.

JAGT PÅ SOCIALE MEDIER

Tænk altid over, hvad du lægger op til skue for jægere såvel som ikke-jægere. Sørg for at billeder, film og tekst ikke vækker anstød, og fortæl gerne den gode historie, suppleret af smukke fotos.

Vildt nedlagt med bue og pil bløder og ofte mere end vildt nedlagt med andre våbentyper. Det er ikke alle udenforstående, der tåler at se blod på et foto. Gem derfor fotos, der viser pilens virkning eller film af vildt, der bløder meget, eller er nogle se-kunder om at falde, til et privat offline forum som f.eks. den lokale forening.

Jagtformer

Buejagt drives på flere forskellige måder og efter mange forskellige vildtarter. Buejagt fordrer, at jægeren er meget tæt på vildtet, som hverken må have set, hørt eller fået fært af jægeren, når skuddet afgives.

Grundlæggende kan vildtet enten trykkes frem til posterede skytter, efterstræbes på anstand, eller opsøges under pyrschjagt. Under praktisk jagt vil de forskellige jagtformer ofte blive kombineret i en eller anden grad.

Nogle få buejægere driver jagt på flyvende fugle, der nedlægges i flugten på træk eller over stående hunde, ligesom lokkejagt også er muligt.

Jægeren skal være opmærksom på ikke at lægge fært ud i retning af vildtet, at bevæge sig forsigtigt uden at støje, samt bruge terrænet og omgivelserne til egen fordel. Flot stille solskinsvejrgør jagten noget sværere, end vejr og vind der hjælper med at camouflere jægeren for vildtet. Let vind med vekslende skydække giver lyde og lysskift i naturen, der kan dække for jægerens bevægelser og lyde. Man når længst ved at kende vildtets vaner og skal besidde selverkendelse omkring egne evner og begrænsninger.

ANSTANDSJAGT

Er den tålmodiges jagtform. Her venter jægeren på, at vildtet kommer for. Befinder jægeren sig på jorden, kan denne med fordel finde dækning i naturlig bevoksning. Fra jorden kan alt jagtbart vildt nedlægges. Benyttes skydestige eller -tårn må kun klovbærende vildt, ræv, mårhund og vaskebjørn nedlægges. Det gælder om at tænke frem i forsøget på at forudse dyrets rute, når det nærmer sig. Buen skal trækkes lydløst og gerne i et øjeblik, hvor vildtet passerer en busk, et træ eller lignende, der forhindrer udsyn mod jægerens position.

Husk:

- Mål afstande ud, når du sætter dig.
- Afprøv skydestillinger med buen trukket.
- Placer dig, så du opfylder kravene for de fire B'er.
- Klip evt. kviste væk.
- Undgå støj.

TRYKJAGT

Denne jagtform drives på hjortevildt om efteråret og vinteren. Jægerne posteres på jorden eller i skydetårne/-stiger, hvorefter vildtet sættes i bevægelse af en enkelt eller et par drivere. Under tryk-jagt, hvor man anvender bue, er det særdeles vigtigt, at vildtet kommer for i et roligt tempo, hvorfor drivjagt med flere folk og hunde ikke egner sig til buejagt. Vildtet skal stille og roligt trykkes ud af tykningerne og ikke presses for hårdt. Trykkes der rigtigt, vil hjortevildtet komme roligt gennem skoven og ofte stoppe for at orientere sig mod forstyrrelsen bag sig. Under tryk-jagt skydes der til vildt, der allerede er opmærksomt, så man skal lægge ekstra mærke til dets adfærd, og under ingen omstændigheder skyde til vildt, der sikrer i retning mod en. Når jægeren er posteret, kan der med fordel måles afstande ud mod fikspunkter i de retninger, hvor der kan afgives skud. Det er vigtigt, at der ikke skydes til vildt i bevægelse.

Husk:

- Stå foran træet ved tryk-jagt.
- Mål afstande ud, når du placeres.
- Afprøv skydestilling med buen trukket.
- Placer dig, så du opfylder kravene for de fire B'er.
- Undgå at støje.
- Vær opmærksom på, at vildtet ikke sikrer i din retning inden skud.

PYRSCHJAGT

Under pyrsch-jagt bevæger jægeren sig på jorden i forsøget på at finde vildt og liste sig så tæt på, at skud kan afgives. Pyrsch-jagt kræver i højere grad end de andre jagtformer, fokus på at grejet er så let som muligt og så lydløst som muligt. Tøj, støvler, bue, pilekogger samt anden påklædning og grej må ikke kunne hænge i vegetation, afgive lyd ved kontakt med omgivelserne eller skille sig væsentligt ud fra disse. Alle vildtarter er meget opmærksomme på bevægelser, hvorfor pyrsch-jagt kræver rolige og velovervejede bevægelser. Med fordel kan der forud for jagten laves pyrschstier i terrænet. Jagtformen kan benyttes under jagt på både hjortevildt og småvildt.

Husk:

- Bevæg dig langsomt.
- Brug kikkerten flittigt.
- Tag hensyn til vinden.
- Tænk over baggrund og lys/skygge.

LOKKEJAGT

Sika- eller kronhjort kan lokkes ind til skud ved at imitere lyden af en rivaliserende hjort. Det er en intens jagtform, der er få forundt. Jagtformen kræver, at buejægeren ud over evnen til at kalde, også har gode evner inden for både pyrsch- og anstandsagt. Hjorten vil være meget opmærksom på det sted, hvorfra lyden kommer. Derfor er det en fordel, at en anden kalder fra et sted lidt fra buejægeren.

Lokkejagt kan også anvendes til buejagt på ræv, hvor ræven lokkes ind med et rævekald. Rævens opmærksomhed kan evt. fanges ved hjælp af en lokkehale.

Husk:

- Sæt dig i god vind.
- Mål afstande ud, når du sætter dig.
- Afprøv skydestilling med buen trukket.
- Placer dig, så du opfylder kravene for de fire B'er.
- Klip evt. kviste væk.
- Vær opmærksom på, at vildtet ikke sikrer direkte på dig.

JAGT PÅ FLYVENDE VILDT

Ganske få buejægere driver denne jagtform, som er ekstrem svær og kræver megen træning.

Nogle skyder over stående hund, hvor hunden tager stand, f.eks. for en fasan eller agerhøne. Ved standen rykker en eller et par skytter op bag hunden, hvor de med flu-flu pile forsøger at nedlægge de fugle, hunden rejser på kommando. En anden mulighed for at skyde fugle i flugten er trækjagt på f.eks. gæs, duer eller ænder eller fra skjul over lokkefugle.

Husk:

- Anvend flu-flu pile, hvis der skydes med skarpe spidser.
- Træn på bevægelige mål inden jagten.
- Kend reaktionsmønstret på de fuglearter, der jages.
- Arranger skjulet, så det er muligt at trække buen, uden fuglene ser dig.
- Træk buen, inden hunden sendes frem for at rejse fuglen.

Uden for pensum

DE FIRE B'ER

Uanset hvor god en camouflagebeklædning man vælger, er der stadig meget man kan gøre for at komme så uset som muligt frem i terrænet. I forsvaret lærer man om de fire B'er; bevoksning, belysning, baggrund og bevægelse.

BEVOKSNING

Kan bruges på flere måder til at forstærke ens camouflagebeklædning. Ved anstandsagt kan man f.eks. placere sig med noget passende bevoksning omkring sig, så man forbedrer virkningen af ens beklædning og bryder egne konturer.

Ved pyrschagt kan man bruge bevoksningen til at sløre sine bevægelser ved f.eks. at have noget bevoksning imellem sig selv og vildtet.

BELYSNING

Man skal så vidt muligt bruge de steder i terrænet, som er mest mørke eller skyggefulde. Befinder man sig i fuldt sollys, er man meget synlig på alle afstande, og vildtet har således let ved at se dig. Skal man krydse områder, der er oplyst af sollys, skal man gøre sig så lille som muligt og bevæge sig langsomt.

BAGGRUND

En god baggrund kan være en bakke, et levende hegn, en mørk skov, noget buskads eller lignende. Baggrunden er med til at sløre silhuetten af bueskjæggen. Baggrunden skal helst være skyggefuld eller lidt mørk, så man ikke står som en synlig mørk silhuet mod en lys baggrund.

BEVÆGELSER

Her kan vi lære noget fra rovdyrene. Når de sniger sig ind på byttet, gør de sig mindre og bevæger sig i slow motion, og de stopper straks, hvis byttedyret bevæger sig. Rovdyret fortsætter, når byttedyret igen er i ro. Vildtet er gode til at opdage hurtige bevægelser og reagere på dem. Som buejæger skal man ned i tempo og foretage alle bevægelser langsomt. Vildtet er vant til, at der altid er nogen bevægelse omkring dem, som f.eks. blade og grene der bevæger sig i vinden. Disse bevægelser er rolige og statiske og ikke i pludselige ryk.

CAMOUFLAGE

Formålet med at bruge camouflagen er at sløre jægerens omrids og bevægelser, så denne bedre falder i et med omgivelserne. Kunsten er at undgå at blive opfattet som noget farligt af vildtet. Omridset af et menneske er for mange dyr lig med noget farligt, især hvis man er tæt på, hvilket buejægere skal.

De fleste camouflagemønstre er sammensat af mikro- og makromønstre og udvikles på baggrund af forskning i dyr og fugles syn.

Mikromønstre er et tæt mønster uden store sammenhængende felter. Denne type virker bedst på tæt hold, da det på længere hold vil fremstå monotont og ensartet. Camouflage, der udelukkende består af denne type, anvendes derfor bedst til f.eks. anstandsagt.

Makromønstre er opbygget i store flader, der bryder jægerens konturer og slører bevægelser. Der er tale om en type camouflage, der har den bedste virkning på længere afstande.

Ved at kombinere disse 2 typer får man mønstre, der virker på både korte og længere afstande.

De mest almindelige camouflagemønstre som er på markedet herhjemme, kan groft opdeles i følgende grupper:

MIMICRY

Er et mønster, som skal efterligne ting, der er naturlige. Det består af billeder som blade, grene, siv og lignende. Billederne, der printes på tøjet, er typisk lavet, så det fremstår med en form for 3D- eller dybdeeffekt, da de forskellige emner er lagt oven på hinanden. Denne type mønster er god til anstandsjagt, og det findes til mange forskellige terræntyper.

DIGITAL

Er et mønster, som ikke findes i naturen. Det består af en masse små firkanter, som typisk er sammensat i en kombination af mikro- og makromønstre. Der kan laves forskellige effekter i mønstret i forhold til, om det skal bruges til jagt på kort eller langt hold, ligesom det findes i forskellige farvekombinationer, alt efter hvilket terræn det skal bruges i. Mønstret blev i første omgang produceret til militær brug, men bliver nu også anvendt til jagttøj. Denne type camouflage bliver mere og mere populært, da det har vist en god effekt i mange terræner.

ABSTRAKT

Er den mønstertype, som oprindeligt blev brugt til moderne camouflage. Det er en type, som godt kan genkendes i naturen og som består af forskellige afdæmpede farver, sammensat i forskellige mønstre. Denne type findes i mikro- og makromønstre og kombinationer alt efter, hvilke brug det er tiltænkt.

3D CAMOUFLAGE

Er typisk et mønster, som består af et bladlignende materiale, der giver en ægte dybdevirkning. Ved brug af denne type mønster bliver jægerens omrids ofte godt sløret. Flere producenter af mimicrymønstre har et 3D-sæt i deres program. Denne type er god til anstandsagt, men som buejæger skal man dog være opmærksom på, at der måske skal trimmes lidt af 3D-bladene, så disse ikke skaber problemer i forhold til streng og kabler på buen.

GHILLIE SUITS

Er også en type 3D-sæt til jagtbrug. Det består af en overtræksdragt påsat en masse garn/tråde. Denne type er ikke særlig velegnet til buejagt, da der skal trimmes rigtig meget for, at der ikke skal opstå problemer i forhold til streng og kabler.

SNE CAMOUFLAGE

Stort set alle de ovennævnte typer findes i hvid sne camouflage. Sne camouflage, der bruges i Danmark, skal helst være med et mønster oven på den hvide grundfarve, for selv om terrænet er dækket af sne, vil der altid være skygger fra grene, buske og lign. Kig altid på det terræn, du skal jage i – og vælg din sne camouflage ud fra, hvad der passer bedst.

Hvilken type camouflage man vælger, er en smagssag. Man skal for så vidt muligt finde et eller flere mønstre, som passer til det terræn, man jager i. Hvilket mønster, der passer bedst, kan sagtens skifte i løbet af året. I bukkejagten om sommeren og i det tidlige efterår kan det være en type, som passer bedst, mens det sent på efteråret, når løvet er faldet og om vinteren, kan det være en helt anden.

Når man skal ud at investere i et nyt sæt camouflagetøj, skal man være opmærksom på, hvor meget lyd der er i tøjet, når man bevæger sig. Meget af det tøj som sælges i Danmark, har en vind- og vandtæt membran, og der kan være stor forskel på, hvor meget eller hvor lidt denne støjer. Til buejagt skal det være så lydløst som muligt, da vi gerne vil have vildtet tæt på for at kunne afgive et sikkert skud. Nogle membrantyper støjer i frostvejr, mens andre ikke gør. Et lille fif kan være, at du "blødgør" nyt jagttøj ved at komme det en tur i en tørretumbler sammen med en håndfuld tennisbolde. Lad tumbleren køre et par timer på kold luft.

Under buejagt er det ikke nok blot at camouflere sig med jakke og bukser, man skal også huske at få dækket ansigt og hænder. Her kan man vælge at bruge handsker og ansigtsmaske eller camouflagecreme, der smøres direkte på huden. Camouflagen på hænder og ansigt skal helst ligne resten af ens beklædning for at få den fulde effekt i forhold til sløringen.

Tjek at der ikke er nogle effekter på buen og grejet, som kan give genskin i sollys. Sørg for at have lyddæmpet streng og kabler, så skuddet bliver så lydløst som muligt. Dæk evt. farves-trålende faner på pilene i koggeret med et overtræk.

Man skal altid tage hensyn til vindretningen og færtafgivelse, for selv om man ikke bliver set af vildtet, kan de med deres lugtesans uden problemer afsløre buejægeren, hvis vindretningen er forkert. Hvis camouflagen er optimal til det omgivende terræn, og vinden driller, kan man nogle gange opleve, at vildtet reagerer på ens fært ved at gå i en cirkel omkring buejægeren for at lokalisere faren.

Bevæg dig mod vinden, men vær opmærksom på, at vinden kan ændre retning ved lysninger, større skovspor, store beplantninger eller niveauændringer i terrænet o.l. Til at tjekke vindretningen kan man bruge en lille flaske med talkum, som spredes ud i luften, eller man kan binde en tynd uldtråd i toppen af buen.

Trimning af buen

Formålet med at trimme en jagtbue er at sikre, at buens energi bliver omsat mest muligt effektivt, og at pilen rammer det samme sted ved hvert skud. Dette gøres ved at sikre en optimal bevægelse af pilen ud af buen. Når pilen forlader buen helt rent, flyver pilen mest ens fra skud til skud og mister ikke energi ved dårlig pileflugt og/eller berøring med buen. En trimmet pil og bue giver også en større tolerance for skyttens variationer i skydestilen. Man kan sige, at en trimmet bue opleves mere tilgivende over for fejl.

Når man trimmer en bue, gælder det om at få skyttens teknik, pilens dynamiske egenskaber i skuddet og buens indstillinger, til at passe sammen i en treenighed.

Faktorer, som påvirker buens trimning:

- Forkert håndstilling, som vrider buen i skudøjeblikket.
- Uens skydestil fra skytten, så teknikken varierer fra skud til skud.
- Forkert ankerpunkt, hvor strengen presses for hårdt imod ansigtet, eller fanerne ligger klemmt mellem pileskaftet og kinden.
- Fanekontakt når pilen forlader buen. Det kan være med indersiden af buens håndsektion eller faner, som rør kablerne. Oftest er det dog fanekontakt med pilehylde, som er problemet.
- For blød pil, så pilen bøjer for meget lige i skudøjeblikket.
- Strengen rammer armbeskytter eller ærme på jakke.
- Forkert indstillet pilehylde, så angrebsvinkel på pilen er forkert i forhold til buens centerskud.
- Forkert højde pånockpunkt eller pilehylde, så pilen ikke ligger vinkelret på buestrengen.
- Forkert synkronisering af buens cams, så cams ikke arbejder samtidig i deres trækcyklus.

- Camlean på top eller bund cam, så strengen bliver påvirket sidevært s i det øjeblik, cams drejer rundt i skuddet.
- For lidt "Front of Center"-balance på pilen.
- Forkert "tiller mål". Dette sker, hvis top- og bundben ikke er justeret lige hårdt.

GRUNDINDSTILLING AF BUEN

Når man har klaret pkt. 17 i den nedenstående gennemgang, så der er perfekt riv i papiret og måske også pkt. 18 og 19, vil buen være i optimalt trim.

Ændrer man sidenhen på noget i sin opsætning, kan det godt betale sig at kontrollere, om trimmet stadig er ok.

Pkt. 1

Start med at indstille buens pund, så det passer til din formåen. Mange buejægere skyder med for mange pund i forhold til deres teknik og styrke.

Pkt. 2

Kontroller at begge ben er justeret lige hårdt. Kan gøres ved at måle strengens højde ned til benenes sadel. Dette kaldes at kontrollere "tiller mål".

Pkt. 3

Juster (hvis muligt) træklængden, så buen passer til skyttens træklængde. Det er lettest at justere træklængden, inden man trimmer. Hvis man på et senere tidspunkt ændrer på buens træklængde, bliver man nødt til at kontrollere buens trim igen.

Pkt. 4

Kontroller buens cams for cam lean. På buer, hvor det kan justeres med yokes, kan man med fordel starte med at have

cams stående helt lige med strengen eller en lille smule kantet ud mod kablesiden.

Pkt. 5

Indstilling af cam synkronisering. Kontroller på et drawboard, at begge stop (for 2 cam buer) rammer ben/kabler på samme tidspunkt. Hvis cams ikke er synkrone, vil hjulene ikke arbejde ens i trækkurven. Hvis cam synkronisering er forkert, kan der opstå en lodret bevægelse af nockpunktet, når strengen flyver frem for at slippe nocken. Desuden vil "dalen" i trækcyklus blive for lang, og det føles som om, stoppet på buen kan give sig. På one cam buer og visse hybridsystemer er det ikke nødvendigt at synkronisere cams til hinanden.

TRIMNING AF PILENE

Pkt. 6

Kontroller at alle de pile der bruges til trimning, er helt ens, vejer det samme og er helt lige. Pilenes rethed afhænger ofte af prislejet for den pågældende pil. Hvis man trimmer med 3 pile, hvoraf en er skæv, vil det give varierende resultater i trimningen og deraf ukorrekt respons på resultatet af den skæve pil. Man kan kontrollere pilenes rethed i en "spinner" eller ved at rulle skafterne på en helt plan bordplade.

TRIMNING AF MONTAGEUDSTYR

Pkt. 7

Monter pilehylde, så undersiden af pilen flugter med undersiden af hullet til pilehyldemontage-skruen, når pilen ligger på pilehylden.

Pkt. 8

Juster pilehuldens angrebsvinkel, så pilespiden ligger lige bag strengen, når man på øjemål flugter strengen ned i midten af håndsektionen.

Pkt. 9

Hvis man bruger "fald ned" hylde, skal timing af hylde justeres, så hyliden rejser og falder på det korrekte tidspunkt.

Pkt. 10

Bind top og bund nockpunkt, så pilen kommer til at ligge vandret på pilehylden med bund af pil ud for bund af gevindhul til pilehylde.

Pkt. 11

Isæt peep i strengen. Kendes peep-højden over nockpunktet, isættes peepet på dette sted. Er man i tvivl om peep-højden, isættes peep ca. 16 cm over nederste nockpunkt, og så justeres peep senere. Peepets placering i strengen kan godt flyttes uden at påvirke buens trim.

Pkt. 12

Roter strengen, så peep vender den rigtige vej i strengen. Dette gøres ved at bruge en buepresse til at løsne strengen.

Pkt. 13

Monter et loop. Længden på loopet afhænger af geometri på det anvendte release og anatomi på skyttens kæbeparti og næse. Loopet skal justeres, så et korrekt ankerpunkt opnås.

Pkt. 14

Monter sigte, pilekogger og stabilisator.

Pkt. 15

Kontroller om pilen har frigang ud af buen. Dette gøres lettest ved at påføre et tyndt lag rød læbestift til den yderste kant af alle tre faner. Herefter afskydes pilen. Hvis der er kontakt med buen nogen steder, vil man kunne se en markering med læbestift på buen.

Hvis der ikke er frigang, kan man prøve at rotere nocken en smule, så fanerne skifter placering. Hvis der bliver ved med

at være fanekontakt, kan det være nødvendigt at skifte til en anden fane geometri. Ofte kan høje faner være svære at få fri af pilehylde og bue uden kontakt. Hvis man på alle sine faner har en sort streg det samme sted, kan det indikere, at man har fanekontakt med bue/pilehylde.

PAPIRTEST

Pkt. 16

Stå cirka 2 m fra et ark papir og skyd igennem dette. Pilens hul i papiret vil indikere, om pilen flyver helt lige ud af buen. Man ønsker et bullethole, så pilens spids og pilensnock flyver igennem papiret i nøjagtigt det samme punkt.

Pkt. 17

Har man ikke det ønskede bullethole i papiret skal man i gang med at justere:

- Det kan være pilen, som er for blød.
- Det kan være nødvendigt at justere hylden en smule ud/ind fra buen.
- Det kan være nødvendigt at justere pilehylden lidt op/ned.

Dårligt hul i papiret kan også skyldes forkert håndstilling eller ankerpunkt.

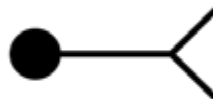
Pilen flyver som den skal, og der er bullethole i papiret.

Pilespidsen går igennem papiret højere end fanerne. Juster enten nockpunktet op eller pilehylden ned.

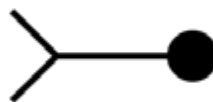

Pilespidsen går igennem papiret lavere end fanerne. Juster enten nockpunktet ned eller pilehylden op.

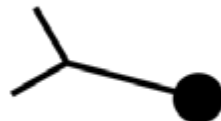
Pilespidsen går igennem papiret til venstre for fanerne. Pilehylden skal justeres mod venstre.

For venstrehåndsskytter kan det også skyldes, at pilen er for blød.

Pilespidsen går igennem papiret til højre for fanerne. Pilehylden skal justeres mod højre.

Kan også skyldes pilen er for blød.

Kombination af billede 3 og 5.

AVANCERET TRIMNING

Lykkes det efter justering af ovenstående stadig ikke at få bullethole, kan man gå til avancerede muligheder, som skal udføres af personer, som har forstand på bueopsætning og erfaring med disse trimningsmetoder. Avancerede muligheder er yoke tuning, hvor man manipulerer med buens cam lean. Man kan også lave schimming, hvor man flytter spændskiver fra side til side på cam aksel. Herved kan buens cams flyttes sidevejs på akslen. En tredje mulighed er at manipulere buens nock travel ved at justere på den under pkt. 4 cam synkronisering.

Pkt. 18

Når man har perfekt riv i papiret under papirtest, kontrollerer man igen, at der stadig er fanefrigang.

Når man har klaret pkt. 17, er buen i princippet i en optimal grundtrimning.

Ønsker man at gå lidt videre, kan man gå til lidt mere avancerede øvelser:

Pkt. 19

Walk back test. Man skal stå på 10 m afstand og indskyde sit sigte, så det rammer præcist den prik, man sigter på. Herefter går man tilbage til 20 m og skyder en pil. Derefter til 30 m og skyder en pil. Det er vigtigt, at man bruger samme sigtepin som på 10 m, og man må ikke indstille sigtet.

Hvis pilene på lange afstande sidder til venstre for 10 m pilen, skal pilehylden lidt mod højre. Hvis de lange pile sidder til højre for 10 m pilen, skal pilehylden lidt mod venstre.

Pkt. 20

Krybetest. Som buejæger kommer man nogle gange til at stå længe i optræk. Nogle buer kaster forskelligt med pilen, afhængigt af om man skyder buen fra et ankerpunkt trukket tilbage helt hårdt op i væggen, eller om man ligger på forsiden af træk-kurvens dal (man kryber frem).

For at kontrollere creep stiller man sig på 20-25 m afstand og skyder efter en vandret streg (f.eks. et stykke tape). Man skyder tre skud efter stregen, hvor man trækker buen så hårdt i stoppet som muligt. Herefter skyder man tre skud, hvor man kun lige holder buen i let off positionen, lige inden strengen stikker af fremad.

Der kan ske tre ting:

- Enten sidder alle seks pile på lige linje. Så er alt ok.
- De tre krybe-skud fra forkanten af dalen kan sidde højere end de tre første.
- De tre krybe-skud fra forkanten af dalen kan sidde lavere end de tre første.

Afhængig af resultatet kan man justere buens synkronisering, så pilene sidder på linje, uanset hvor hårdt man trækker buen i stoppet.

Sidder de tre krybe-skud højere, skal man forkorte kablet til bund cam ved at sno kablet mere.

Sidder de tre krybe-skud lavere, skal man forkorte kablet til top cam ved at sno kablet mere.

Der skal foretages små justeringer med ½ snoning ad gangen.

Pilebygning

Som buejæger sker det nogle gange, at fanerne på pilene bliver beskadiget og trænger til at blive udskiftet. Det kan også være, at man har købt et sæt helt nye pile, som skal samles. Derfor er det en god ting at kunne samle sine pile selv. Hos de danske buebutikker kan man næsten altid købe færdiglavede pile.

Man kan købe standardpile, som kommer fuldt monteret fra fabrikken, hvor alt arbejdet er gjort, og man er klar til at skyde med det samme. Begrænsningen ved færdiglavede pile er, at farver, type og design er fastlagt, og at fanerne næsten altid er monteret helt lige på pilene, så pilen ikke roterer særligt meget. Langt de fleste færdiglavede standardpile kommer med høje faner, hvor fanefrigang ved bue og pilehylde kan være vanskelig at opnå.

Det er muligt selv at vælge sin kombination af pileskaft, faner mv. til at bygge sin egen pil. Hvis man ikke har sit eget udstyr til at samle pile, må man betale buebutikken for at samle pilene, men der er en stor fornøjelse ved selv at kunne udføre arbejdet, og oftest gælder ordsproget "selvgjort er velgjort". De fleste lokalforeninger har udstyr til at bygge pile, og stiller det gratis til rådighed for sine medlemmer.

UDSTYR

Den helt centrale komponent i at samle sine egne pile er et faneapparat. Vælg et apparat, der er præcis i indstillingerne, så man kan skifte mellem forskellige pile og faner og sikre, at man kan vende tilbage til præcis samme indstilling som tidligere.

Ud over faneapparat er det rart at have en vægt, som med meget stor præcision kan veje pilekomponenterne, og bruger man smeltelim til at lime indsatsen, er det også nødvendigt med en varmekilde, f.eks. et fyrfadsllys eller en gasbrænder. Hvis man køber pileskafter i fuld længde, har man også brug for en pileafkorter til at kunne skære sine skafter til korrekt længde.

For at afrense fedt og støv fra skafter kan man bruge hus-holdningssprit, køkkenrulle og piberensere eller vatpinde. Til at lime spidsindsatser i skaftet kan man bruge smeltelim eller en 2-komponent epoxy. Ulempen ved epoxy er, at det er helt umuligt at få indsatsen ud af skaftet igen, hvis det bliver nødvendigt på et senere tidspunkt. Pileproducenterne har ofte deres egen lim.

Når fanerne skal sættes fast på skaftet, er det nødvendigt at bruge en fanelim. Der findes mange forskellige slags lim, og noget lim virker bedre på visse faner end andre. Man bliver nødt til at eksperimentere lidt for at finde den helt rigtige lim til de faner, man har valgt. Hvis man kun skal samle 12 pile en gang om året, har man ikke brug for særligt meget fanelim, og derfor er det rigeligt at købe de helt små tuber lim. Fanelim er forholdsvis dyrt, og oftest bliver det dårligt i flasken efter et års tid. Hvis fanelimen har svært ved at binde på fanerne, er der nogle faneproducenter, som sælger en primer, der kan bruges til at afrense faner inden montage. Bemærk at visse limtyper foreskriver ventilation eller god udluftning, da limen indeholder skrappe kemiske komponenter.

FREM GANGSMÅDE

Pkt. 1

Start med at korte skafterne til korrekt længde, så pilene kommer til at passe til ens træklængde, og får den længde, man har brugt til at vælge skaftets spine i en spinetabel. Man kan med fordel afskære en centimeter fra bagenden og derefter tilpasse til ønsket længde ved at skære resten fra forenden af skaftet.

Ved at skære lidt af bagenden kan man sikre, at der ikke er ujævnheder og skævheder fra produktionen, sånocken kan sættes i skaftet og passer perfekt mod skaftenden i hele skaftets omkreds.

Pkt. 2

Rengør skaftets overflade i det område, hvor der skal monteres faner. Brug husholdningssprit eller anden fedtafrensning, som ikke efterlader en overlade på pilen. I skaftets ender bruges en piberenser eller vatpind fugtet i husholdningssprit, så man rengør skaftet indvendig ca. 5 cm op i skaftet. Man skal blive ved med at rense, indtil vatpind/piberenser stadig er ren, når den kommer ud af skaftet. Hvis der sidder støv fra pileafkortning oppe i skaftet, kan støvet forhindre, at limen på spidserne binder til indersiden af skaftet, og dermed mister man sine spidser, når man trækker pile ud af skiven.

Pkt. 3

Sætnock i skafterne, og vær sikker på, at nockerne sidder stramt i skaftet og ikke kan rotere af sig selv. Nogle gange kan nocker have små variationer, så nogle nocker sidder løsere end andre. To lette løsninger til at få løse nocker til at sidde stramt i skafterne kan være: Hold et stykke husholdningsfilm hen over enden af skaftet og tryk nocken ned gennem husholdningsfilmen og ned i skaftet. Husholdningsfilmen vil udfylde området mellem skaft ognock og sikre, at nocken sidder helt stramt. En anden mulighed er at skære små snit i nocken, så materialet bliver "rejst", så nocken klemmer bedre i skaftet.

Pkt. 4

Monter spidser eller indsatser i skafterne. Hvis man bruger smeltelim på spids eller indsats, er det vigtigt, at man er lidt forsigtig med varmen, da høj varme kan beskadige carbon-fibre i skaftet. Så snart spidsen er sat i skaftet, kan det være en fordel at nedsænke skaftet i vand, så det bliver hurtigt kølet af. Vælger man at montere spidser eller indsatser med 2 komponent lim, skal limen stå og hærde, inden man kan arbejde videre med skafterne.

Pkt. 5

Sæt wrap på skaftet. Wrap kan med fordel tilpasses i bredde og længde, så wrap kun lige dækker det område på pilen, hvor der skal monteres faner. Lad ca. 5 mm af skaftet være synlig mel-

lem wrap ognock, så man kan se, om skaftet har taget skade, hvis man rammer pilen bagfra med en anden pil.

Fordelen ved at bruge wrap er, at man ved faneskift kan varme wrappen med en hårtørrer eller i varmt vand. Derved bliver wrappen meget let at pille af skaftet i et stykke som et klistermærke, der fjernes. Når wrappen er fjernet, har man et rent ubeskadiget skaft, man kan sætte nye faner på. Hvis man ikke bruger wrap, skal man afrense fanerester og lim fra skaftet med en kniv, og derved er der risiko for at lave skader på oversiden af skaftet. Man kan bruge et værktøj, beregnet til at fjerne wrap og faner, en såkaldt fane-stripper.

Pkt. 6

Indstil faneapparatet, så skaftet sidder centreret lige under fane-klampen på apparatet. Indstil apparatet til montering af 3 eller 4 faner. Indstil derefter klampen, så fanen får den ønskede offset, eller brug en helical klampe.

Når offset skal indstilles, er det vigtigt, at man kontrollerer, at hele bunden af fanen opnår kontakt med pileskaftet, inden man putter lim på fanen. Typisk opnår man fuld spin-effekt på pilen med 2 eller 3 graders offset på fanerne. Hvis man monterer med 4 eller flere grader i offset, kan det blive meget svært at få fanen til at sidde korrekt fæstet på pilen i hele fanens længde.

Som med så meget andet i bueskydning kan det godt betale sig at teste lidt ved at prøve sig frem med forskellige offset-indstillinger for at finde ud af, hvilken indstilling der giver de bedste grupperinger med netop dine pile, faner og bue.

Pkt. 7

Sæt fanen i fane-klampen, så det passer med, at fanen kommer til at sidde i den ønskede afstand fra bagenden af pilen. Påfør evt. primer på bunden af fanen. Påfør derefter lim på bunden af fanen og sæt klampen tilbage på faneapparatet og tryk klampen med fanen mod pileskaftet, så limen får fat. Vent i den anvisede hærdetid for fanelimen og træk forsigtigt klampen væk fra

pilen, så fanen bliver siddende tilbage på pileskaftet. Roter pilen i faneapparatet, og gentag step 7, indtil alle faner er monteret på pilen.

Pkt. 8

Stil pilen i en lodret position, uden at fanerne rører andre pile eller andet. Lad pilen stå et døgn, så limen er helt hærdet, inden man skyder med pilen.

TIP TIL FEINSCHMECKEREN

Hvis man ønsker maksimal ensartethed på alle sine pile, er her et par tillægssteps, man kan vælge at gøre undervejs. For langt de fleste skytter vil nedenstående nørderi ikke bidrage væsentligt til bedre gruppering, da man skal være en virkelig god bueskytte for at kunne udnytte, at pilene bliver mere ens. Gode grupperinger og præcise træf kommer hovedsageligt af at skyde rigtigt og ens med buen, men har man et tilstrækkeligt højt niveau, kan den nørdede tilgang til at samle pile, hjælpe til endnu bedre grupper.

VÆGT

Pilens samlede vægt har betydning for, hvor højt man træffer i skiven. Hvis der er stor vægtvariation i et sæt pile, vil pilene også sidde i forskellig højde i træf. Man kan derfor starte med at nummerere og veje alle sine pileskafter, spidser, wraps, faner og nocks. Man skriver alle sine målinger i et skema og kombinerer skafter, spidser osv., så pilens totalvægt bliver helt ens, inden man begynder at samle komponenterne. Jo længere afstande man skyder på, jo vigtigere er det, at pilenes samlede vægt er ens. I gamle dage skød konkurrenceskytterne på 90 m, og her kan vægtforskelle på 0,3 gram tydeligt ses ved træf i forskellige højder på skiven.

DYNAMISK SPINE

Ofte er et pileskaft ikke fuldstændigt ens hele vejen rundt. Det skyldes den proces, der bruges til at fremstille skafterne. Der er et sted på skaftet, hvor det er tungest og dermed også en

smule stivere. Hvis man vil sørge for, at alle ens skafter har det tungeste sted på det samme sted (op/ned/ud mod højre/ud mod venstre), kan man lægge skafterne i et vandbad og markere den del, der flyder opad. Herefter sætter man sin topfane præcis samme sted som markeringen på alle skafter. På den måde har alle pile den tungeste del nedad, og skafterne vil bøje ens i skudøjeblikket. Ud af et sæt pile kan der dog stadig være små variationer. Man kan bruge en elektronisk spinetester til at teste sine pile. Ved at måle på alle pile kan man finde de pile, som er ens, og lave en gruppering, så man har sine pile inddelt i grupper på 3-4 stykker med helt ens dynamisk spine.

HØJRE/VENSTRE OFFSET

Normal praksis er, at en højrehåndsskytte monterer fanerne, så de har offset mod højre (set bagfra), og en venstrehåndsskytte monterer fanerne med offset mod venstre. Dog har pilene en selvstændig tendens til at rotere, selvom der ikke er monteret faner på skaftet. For at teste om ens kombination af pile og bue vil dreje højre eller venstre, skal man bruge en barpil uden faner. Man markerer sin pil med en prik på oversiden af skaftet og skyder mod en skive fra 2 meters afstand. Inden man trækker pilen ud af skiven, kigger man, om prikken er lige opad, eller om den sidder lidt ud til siden mod højre eller venstre. Dernæst skyder man igen fra hhv. 3 m, 4 m osv. ud til 8 m. Jo længere væk fra skiven man skyder, jo mere vil pilen kunne dreje rundt, inden den rammer skiven.

Når man kender sin skaftdrejning, monterer man fanerne i samme offset-retning, for at faner og skaft er enige om, hvilken vej der skal roteres ud af buen. Hvis man har monteret fanerne i modsat offset end pilens "egen drejning", kan man se på super slow-optagelser, at pilen drejer i en retning, lige nårnocken har sluppet strengen, hvorefter pilens rotation stopper et par meter ude, inden fanernes vindmodstand begynder at rotere pilen den anden vej rundt. I det øjeblik pilen slet ingen rotation har, er pilen meget udsat for vindtryk fra sidevind og kan derved skubbes en lille smule mere i luften, end hvis pile roterer hurtigt om sin egen længdeakse.

Appendix

LOVMÆSSIGE KRAV TIL BUE OG PIL

KRONVILDT, DÅVILDT OG SIKAVILDT:

- Min. 33 gram pilevægt
- Min. (E_0) 80 joule
- Fastbladet spids
- Min. 3-bladet
- Skærende diameter min. 25 mm

RÅVILDT, RÆV, HARE OG GÅS:

- Min. 25 gram pilevægt
- Fastbladet spids min. (E_0) 40 joule
- Mekanisk spids min. (E_0) 70 joule
- Min. 3-bladet
- Skærende diameter min. 25 mm

ØVRIGE ARTER:

- Min. 20 gram pilevægt
- Min. (E_0) 40 joule
- Min. 2-bladet
- Skærende diameter min. 20 mm
- Blunt min. (E_0) 70 joule
- Blunt anslagsflade min. 16 mm

Jagtodden skal være fremstillet af stål, være skærende og må ikke være forsynet med modhager.

Ved jagt på flyvende vildt med skarp od skal der anvendes flu-flu pile.

En evt. stabilisator må højst være 35 cm.

BEREGNING AF PILENS ENERGI

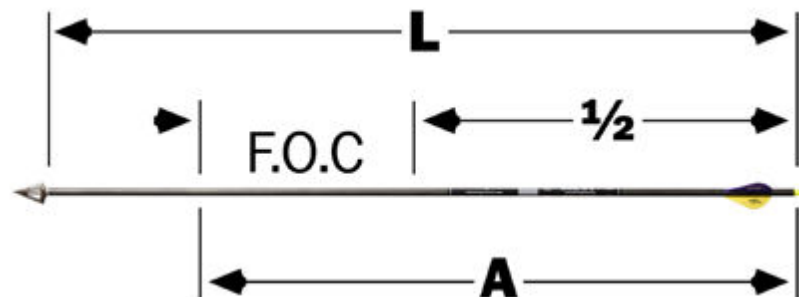
$$E_0 = 1/2 * m * v^2$$

E_0 er pilens energi målt i joule

m er pilens vægt målt i kilogram

v er pilens hastighed målt i meter pr. sekund

BEREGNING AF F.O.C.

$$\text{F.O.C. \%} = 100 * (A - 1/2L) / L$$

L = længde fra bunden af nocken til og med insert

A = længde fra bunden af nocken til pilens balancepunkt (med spidsen monteret)

EFTERSØGNING AF PÅSKUDT VILDT

Er der ved jagt på klovbærende vildt tegn på anskydning, er det lovpligtigt at tilkalde legitimeret schweisshundefører, hvis vildtet ikke er fundet inden for 6 dagtimer.

SKYDETÅRN OG -STIGE

Buejagt må drives fra skydetårn og stige, der opfylder følgende betingelser:

- Skal være placeret 130 m fra anden ejendom, medmindre andet skriftligt er aftalt med ejeren af denne.
- Skydetårn
 - » Skal være anbragt i skov på min. 0,5 ha
 - » Må ikke virke skæmmende i landskabet
 - » Skal være lavet i træ eller metal
 - » Platformen må maks. være 5 m over jorden
 - » Platformen må maks. være 2 m²
 - » Sider må maks. være 110 cm høje
 - » Kan være forsynet med let skrånende overdækning med maks. udhæng på 10 cm
- Stige
 - » Skal være transportabel og ikke permanent opstillet
 - » Skal være anbragt i bevoksning af mindst samme højde som stigen
 - » Må ikke virke skæmmende i landskabet
 - » Skal være stillet op ad træ eller busk
 - » Sædet må maks. være 5 m over jorden
- Jagtvåben må ikke medbringes på platform eller sæde, hvorfra der ikke må drives jagt.
- Haglgevær bortset fra kombinationsvåben må ikke medtages
- Jagtvåben må medbringes fra ½ time før solopgang til solnedgang
- Ved lokal jagttid, der tillader jagt mellem solnedgang og -opgang, må jagtvåben medbringes i dette tidsrum, og op til ½ time før.

Reglerne for skydestige gælder også for Climbers og Hang On Treestands.

KUNSTIGT SKJUL

Fugle må jages fra kunstigt skjul. Gulvet/ståstedet må maksimalt være hævet 50 cm fra omgivende terræn.

Pattedyr må ikke jages fra kunstigt skjul.

REGULERING MED BUE OG PIL

1. februar-31. august må vaskebjørn og mårhund reguleres hele døgnet med bue og pil, der opfylder kravene til jagt på råvildt, ræv, hare og gås.

Øvrig regulering med bue og pil kræver tilladelse fra Naturstyrelsen.

INDBERETNING

Udover den generelle indberetning af vildtudbytte er der pligt til særskilt at indberette alle pile sluppet til kronvildt, dåvildt og sikavildt. Indberetningen foretages på miljøstyrelsens hjemmeside.

Er man fritaget for Digital Post, er man samtidig fritaget for den særskilte indberetningspligt.

Jouletabel

grøn ≥ 40 J, gul $41 \geq 70$ J, orange $71 \geq 80$ J

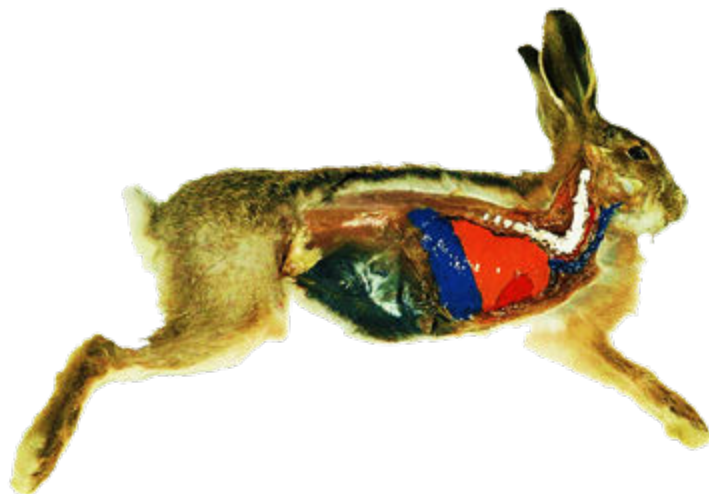
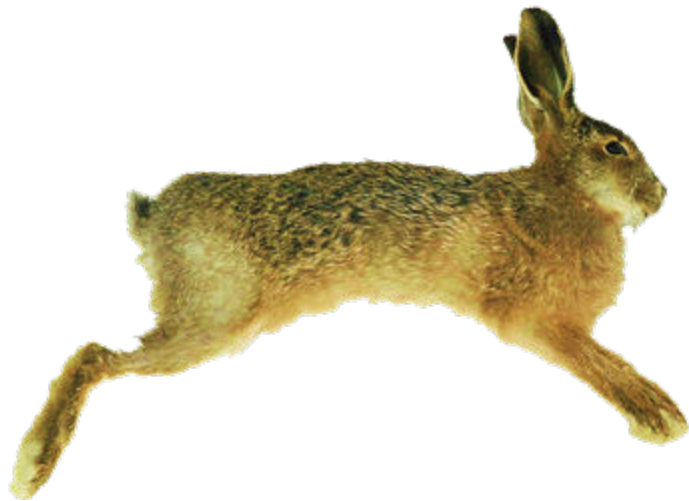
Pilevægt i gram																											
fps	ms	20	20,5	21	21,5	22	22,5	23	23,5	24	24,5	25	25,5	26	26,5	27	27,5	28	28,5	29	29,5	30	30,5	31	31,5	32	32,5
150	45,7	21	21	22	22	23	24	24	25	25	26	26	27	27	28	28	29	29	30	30	31	31	32	32	33	33	34
155	47,2	22	23	23	24	25	25	26	26	27	27	28	28	29	30	30	31	31	32	32	33	33	34	35	35	36	36
160	48,8	24	24	25	26	26	27	27	28	29	29	30	30	31	32	32	33	33	34	34	35	36	36	37	37	38	39
165	50,3	25	26	27	27	28	28	29	30	30	31	32	32	33	34	34	35	35	36	37	37	38	39	39	40	40	41
170	51,8	27	28	28	29	30	30	31	32	32	33	34	34	35	36	36	37	38	38	39	40	40	41	42	42	43	44
175	53,3	28	29	30	31	31	32	33	33	34	35	36	36	37	38	38	39	40	41	41	42	43	43	44	45	46	46
180	54,9	30	31	32	32	33	34	35	35	36	37	38	38	39	40	41	41	42	43	44	44	45	46	47	47	48	49
185	56,4	32	33	33	34	35	36	37	37	38	39	40	41	41	42	43	44	45	45	46	47	48	48	49	50	51	52
190	57,9	34	34	35	36	37	38	39	39	40	41	42	43	44	44	45	46	47	48	49	49	50	51	52	53	54	54
195	59,4	35	36	37	38	39	40	41	42	42	43	44	45	46	47	48	49	49	50	51	52	53	54	55	56	57	57
200	61,0	37	38	39	40	41	42	43	44	45	46	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	59	60
205	62,5	39	40	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	61	62	63
210	64,0	41	42	43	44	45	46	47	48	49	50	51	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	64	65	66	67
215	65,5	43	44	45	46	47	48	49	50	52	53	54	55	56	57	58	59	60	61	62	63	64	65	67	68	69	70
220	67,1	45	46	47	48	49	51	52	53	54	55	56	57	58	60	61	62	63	64	65	66	67	69	70	71	72	73
225	68,6	47	48	49	51	52	53	54	55	56	58	59	60	61	62	63	65	66	67	68	69	71	72	73	74	75	76
230	70,1	49	50	52	53	54	55	57	58	59	60	61	63	64	65	66	68	69	70	71	72	74	75	76	77	79	80
235	71,6	51	53	54	55	56	58	59	60	62	63	64	65	67	68	69	71	72	73	74	76	77	78	80	81	82	83
240	73,2	54	55	56	58	59	60	62	63	64	66	67	68	70	71	72	74	75	76	78	79	80	82	83	84	86	87
245	74,7	56	57	59	60	61	63	64	66	67	68	70	71	72	74	75	77	78	79	81	82	84	85	86	88	89	91
250	76,2	58	60	61	62	64	65	67	68	70	71	73	74	75	77	78	80	81	83	84	86	87	89	90	91	93	94
255	77,7	60	62	63	65	66	68	69	71	72	74	76	77	79	80	82	83	85	86	88	89	91	92	94	95	97	98
260	79,2	63	64	66	68	69	71	72	74	75	77	79	80	82	83	85	86	88	89	91	93	94	96	97	99	100	102
265	80,8	65	67	69	70	72	73	75	77	78	80	82	83	85	86	88	90	91	93	95	96	98	99	101	103	104	106
270	82,3	68	69	71	73	74	76	78	80	81	83	85	86	88	90	91	93	95	97	98	100	102	103	105	107	108	110
275	83,8	70	72	74	76	77	79	81	83	84	86	88	90	91	93	95	97	98	100	102	104	105	107	109	111	112	114
280	85,3	73	75	76	78	80	82	84	86	87	89	91	93	95	97	98	100	102	104	106	107	109	111	113	115	117	118
285	86,9	75	77	79	81	83	85	87	89	91	92	94	96	98	100	102	104	106	108	109	111	113	115	117	119	121	123
290	88,4	78	80	82	84	86	88	90	92	94	96	98	100	102	104	105	107	109	111	113	115	117	119	121	123	125	127
295	89,9	81	83	85	87	89	91	93	95	97	99	101	103	105	107	109	111	113	115	117	119	121	123	125	127	129	131
300	91,4	84	86	88	90	92	94	96	98	100	102	105	107	109	111	113	115	117	119	121	123	125	128	130	132	134	136
305	93,0	86	89	91	93	95	97	99	102	104	106	108	110	112	115	117	119	121	123	125	127	130	132	134	136	138	140
310	94,5	89	92	94	96	98	100	103	105	107	109	112	114	116	118	121	123	125	127	129	132	134	136	138	141	143	145
315	96,0	92	94	97	99	101	104	106	108	111	113	115	118	120	122	124	127	129	131	134	136	138	141	143	145	147	150

Pilevægt i gram																											
33	33,5	34	34,5	35	35,5	36	36,5	37	37,5	38	38,5	39	39,5	40	40,5	41	41,5	42	42,5	43	43,5	44	44,5	45	45,5	46	46,5
34	35	36	36	37	37	38	38	39	39	40	40	41	41	42	42	43	43	44	44	45	45	46	47	47	48	48	49
37	37	38	39	39	40	40	41	41	42	42	43	44	44	45	45	46	46	47	47	48	49	49	50	50	51	51	52
39	40	40	41	42	42	43	43	44	45	45	46	46	47	48	48	49	49	50	51	51	52	52	53	54	54	55	55
42	42	43	44	44	45	46	46	47	47	48	49	49	50	51	51	52	52	53	54	54	55	56	56	57	58	58	59
44	45	46	46	47	48	48	49	50	50	51	52	52	53	54	54	55	56	56	57	58	58	59	60	60	61	62	62
47	48	48	49	50	51	51	52	53	53	54	55	55	56	57	58	58	59	60	60	61	62	63	63	64	65	65	66
50	50	51	52	53	53	54	55	56	56	57	58	59	59	60	61	62	62	63	64	65	65	66	67	68	68	69	70
52	53	54	55	56	56	57	58	59	60	60	61	62	63	64	64	65	66	67	68	68	69	70	71	72	72	73	74
55	56	57	58	59	60	60	61	62	63	64	65	65	66	67	68	69	70	70	71	72	73	74	75	75	76	77	78
58	59	60	61	62	63	64	64	65	66	67	68	69	70	71	72	72	73	74	75	76	77	78	79	79	80	81	82
61	62	63	64	65	66	67	68	69	70	71	72	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	85	86
64	65	66	67	68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91
68	69	70	71	72	73	74	75	76	77	78	79	80	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	95
71	72	73	74	75	76	77	78	79	81	82	83	84	85	86	87	88	89	90	91	92	93	94	96	97	98	99	100
74	75	76	78	79	80	81	82	83	84	85	87	88	89	90	91	92	93	94	96	97	98	99	100	101	102	103	105
78	79	80	81	82	83	85	86	87	88	89	91	92	93	94	95	96	98	99	100	101	102	103	105	106	107	108	109
81	82	84	85	86	87	88	90	91	92	93	95	96	97	98	100	101	103	104	105	106	108	109	110	112	113	114	115
85	86	87	89	90	91	92	94	95	96	97	99	100	101	103	104	105	106	108	109	110	112	113	114	115	117	118	119
88	90	91	92	94	95	96	98	99	100	102	103	104	106	107	108	110	111	112	114	115	116	118	119	120	122	123	124
92	93	95	96	98	99	100	102	103	105	106	107	109	110	112	113	114	116	117	119	120	121	123	124	125	127	128	130
96	97	99	100	102	103	105	106	107	109	110	112	113	115	116	118	119	120	122	123	125	126	128	129	131	132	134	135
100	101	103	104	106	107	109	110	112	113	115	116	118	119	121	122	124	125	127	128	130	131	133	134	136	137	139	140
104	105	107	108	110	111	113	115	116	118	119	121	122	124	126	127	129	130	132	133	135	137	138	140	141	143	144	146
108	109	111	113	114	116	117	119	121	122	124	126	127	129	130	132	134	135	137	139	140	142	144	145	147	148	150	152
112	113	115	117	119	120	122	124	125	127	129	130	132	134	135	137	139	141	142	144	146	147	149	151	152	154	156	157
116	118	119	121	123	125	126	128	130	132	133	135	137	139	141	142	144	146	148	149	151	153	155	156	158	160	162	163
120	122	124	126	127	129	131	133	135	137	138	140	142	144	146	147	149	151	153	155	157	158	160	162	164	166	168	169
125	126	128	130	132	134	136	138	140	141	143	145	147	149	151	153	155	157	158	160	162	164	166	168	170	172	174	175
129	131	133	135	137	139	141	143	145	146	148	150	152	154	156	158	160	162	164	166	168	170	172	174	176	178	180	182
133	135	137	139	141	144	146	148	150	152	154	156	158	160	162	164	166	168	170	172	174	176	178	180	182	184	186	188
138	140	142	144	146	148	151	153	155	157	159	161	163	165	167	169	171	173	176	178	180	182	184	186	188	190	192	194
143	145	147	149	151	153	156	158	160	162	164	166	169	171	173	175	177	179	181	184	186	188	190	192	194	197	199	201
147	150	152	154	156	158	161	163	165	167	170	172	174	176	179	181	183	185	187	190	192	194	196	199	201	203	205	208
152	154	157	159	161	164	166	168	171	173	175	177	180	182	184	187	189	191	194	196	198	200	203	205	207	210	212	214

Anatomibilleder

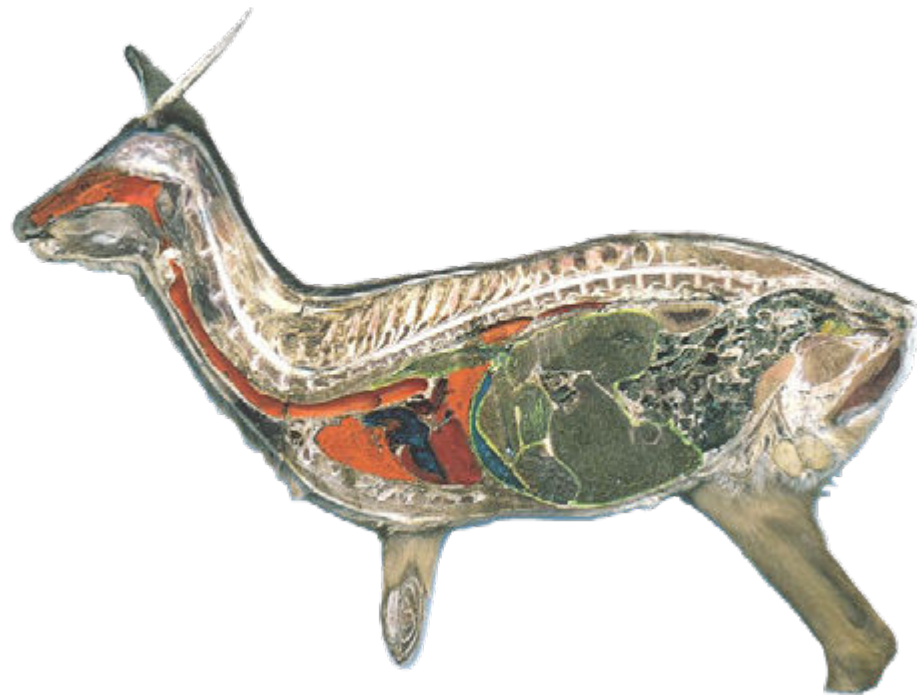
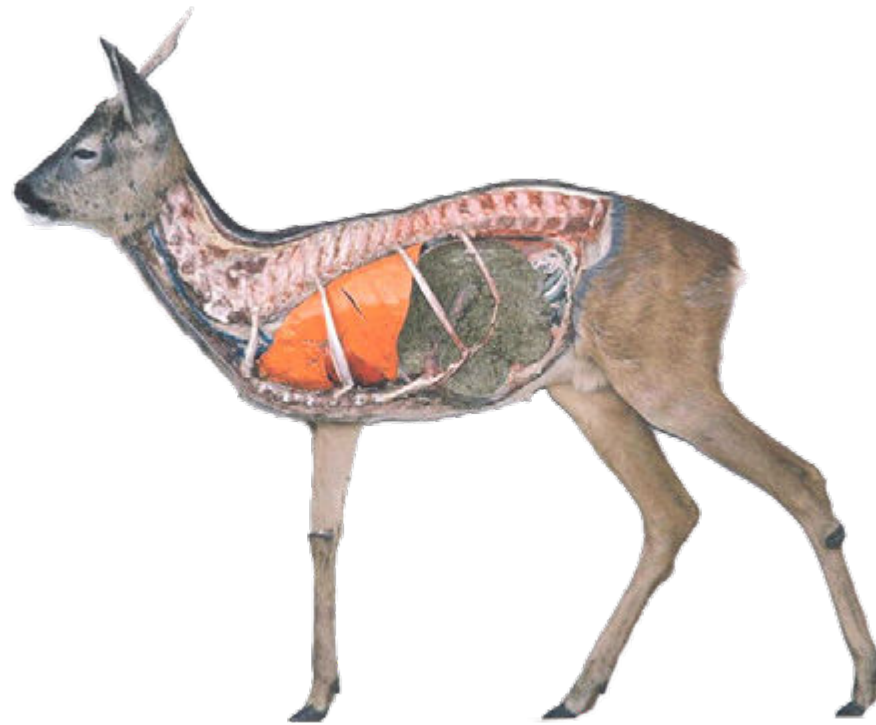
Copyright © Dr. Bengt Röken, trykt med tilladelse

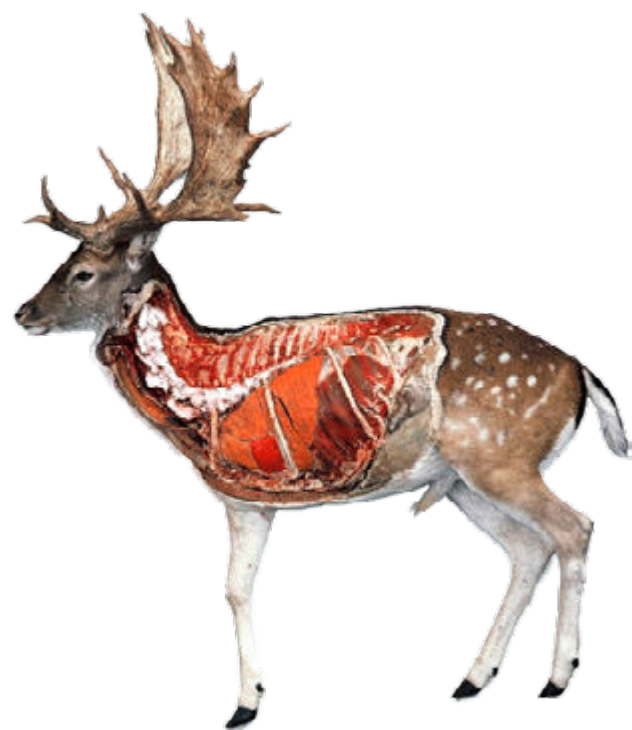
Hare

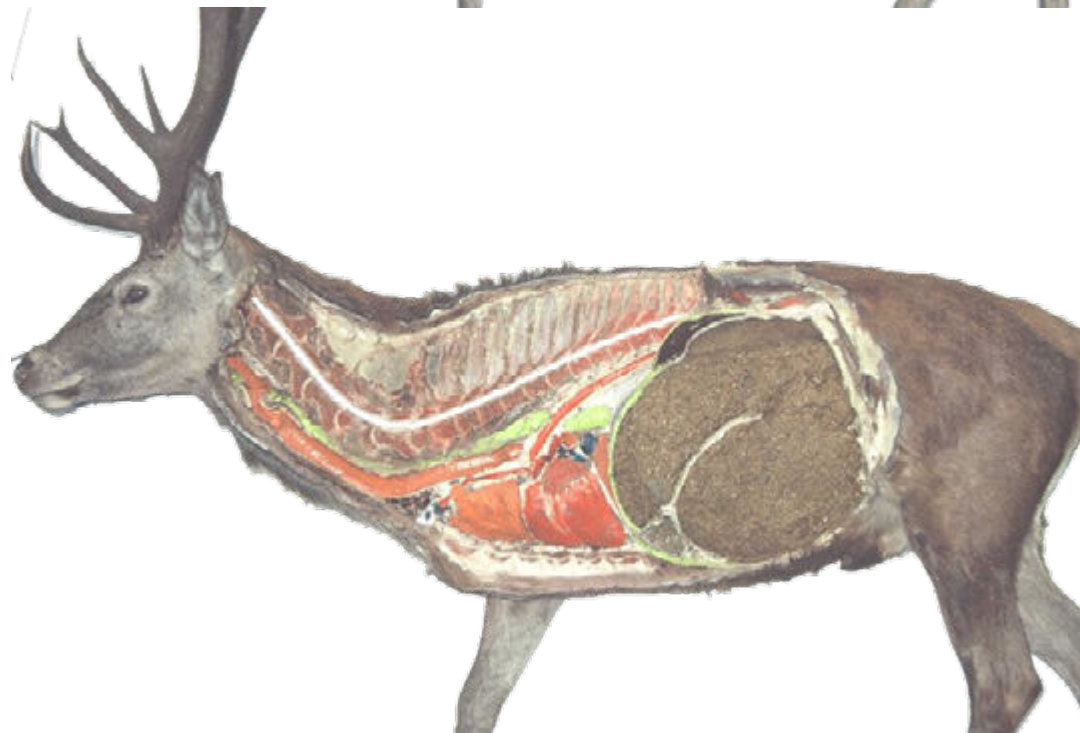

Ræv

Referencer

1) DTU-notat 6. juni 2016 af professor i patologi, dyrlæge, ph.d. Tim Kåre Jensen; seniorforsker i patologi, dyrlæge, ph.d. Mette Sif Hansen; dyrlæge, ph.d.-studerende i patologi, Godelind Wolf-Jäckel; Specialkonsulent, koordinator for faldvildtundersøgelserne i Danmark, dyrlæge, ph.d. Mariann Chriél.

2) "What is the maximum achievable range of a conventional hunting arrow" by European Bowhunting Federation, Olof Reinhammer, Anders Gejer, Luc Krols, January 2023

3) Kanstrup, N., Balsby, T.J.S. & Sonne, C. 2022. Effektiviteten af buejagt – opfølgende undersøgelser. Aarhus Universitet, DCE – Nationalt Center for Miljø og Energi, 28 s. – Teknisk rapport nr. 257
<http://dce2.au.dk/pub/TR257.pdf>

4) Sudhues, H. (2004): Wundballistik bei Pfeilverletzungen INAUGURAL – DISSERTATION zur Erlangung des doctor medicinae der Medizinischen Fakultät der Westfälischen Wilhelms-Universität Münster

Tak

Denne bog er lavet med hjælp fra en række samarbejdspartnere.

Tak til:

- Bjarne Elkjær
- Bjarne Olsen
- David Hauge
- Dr. Bengt Röken
- Emilie Kjær
- European Bowhunting Federation
- HDsign v. René Høj
- Jørgen Haller
- Kim Parking
- Lars Knudsen
- Martin Bjerger Jensen
- Pamhule Jagt og Buegrej
- Poul Nørgaard Østerby
- Skovskolen, Københavns Universitet
- Søren Hjelm Larsen

BUEJAGT BEGYNDER HER

